

ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือที่มีต่อพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง
ของเด็กปฐมวัย

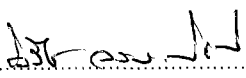
ปริญญานิพนธ์
ของ
ชุมจิรา เลหาบุตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
มีนาคม 2542
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

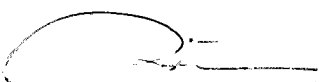
คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

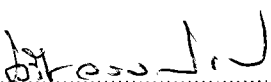
คณะกรรมการควบคุม

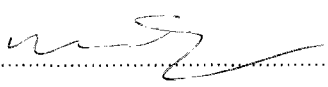

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลลาชีวะ)

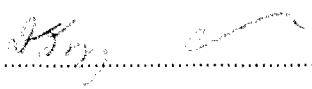

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

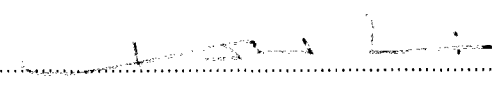

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลลาชีวะ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ คุรรัตนะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา พิทยโณนตพงษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

วันที่ 12 เดือน 3 พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนวคิดและข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาอย่างสูง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ภรณี คุรุรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณลินี บำเรอราช ที่แสดงความห่วงใยและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ราศี ทองสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ วินโกมินทร์ อาจารย์ศุภกุล เกียรติสุนทร อาจารย์ขจิตพรรณ ทองคำ อาจารย์บุญเรือน ศรีจันทร์คำ อาจารย์ทัศนาก้าวพลอย ที่ให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะครู นักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดบางชัน สำนักพิมพ์ดอกหญ้า ที่ให้ความอนุเคราะห์บริจาคหนังสือนิทาน อาจารย์พวงศรี เบื่องการ อาจารย์ดวงกมล วงษ์ศรีหัส อาจารย์วิมล เข้มเพชร อาจารย์ประจวบพร สรรพอาษา อาจารย์จิตรดา ศรีมาชัย อาจารย์อุไรวรรณ พักทอง อาจารย์ปิ่นทอง แพทย์เจริญ สมาชิกครอบครัวราชวงศ์ ที่เป็นผู้ให้กำลังใจ แสดงความห่วงใย และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัย

ขอขอบคุณนางวาทรีปรีชา เลาบุตร และบุตรธิดาทุกคนที่ให้กำลังใจแสดงความห่วงใย และให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ผลแห่งความดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยครั้งนี้ขอมอบให้กับคุณพ่อ คุณแม่ ผู้มีพระคุณทุกท่านและบูรพคณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

ชุมจิรา เลาบุตร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
1 ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
2 ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
3 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
2 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
3 สมมติฐานในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้หนังสือ	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมุมหนังสือ	33
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ	45
การดำเนินการทดลองและการรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	63
1.1 ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	63
1.2 สมมติฐานในการวิจัย	63
1.3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	63
1.4 สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า	64
1.5 อภิปรายผล	65
1.6 ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	67
1.7 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	67
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	68
1.8 บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก	76
ภาคผนวก ข	80
ภาคผนวก ค	82
ภาคผนวก ง	84
ประวัติย่อของผู้วิจัย	87

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แผนการทดลอง	46
2	การดำเนินการทดลอง	48
3	แผนการจัดกิจกรรม	49
4	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองหลังการทดลอง 6 สัปดาห์ และ 8 สัปดาห์	55
5	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง	56
6	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง 6 สัปดาห์	57
7	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง 8 สัปดาห์	58
8	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 6 สัปดาห์	59
9	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 8 สัปดาห์	60
10	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 6 สัปดาห์	61
11	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 8 สัปดาห์	62

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานแก่ คณะกรรมการห้องสมุดประเทศไทย เมื่อ 12 กรกฎาคม 2514 ความว่า

“...หนังสือไม่ใช่เก็บไว้ในตู้ ให้พยายามส่งเสริมให้คนอ่านหนังสือยิ่งขึ้น...”

หมายถึงว่าการส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านหนังสือมีความสำคัญมาก มุมหนังสือเป็นมุมอิสระสำหรับเด็กที่สนใจสามารถเข้าไปเล่นได้ หลังจากที่ได้เล่นเกมกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะโดยมีจุดประสงค์เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น การเล่นในมุมหนังสือนี้อาจเป็นความสนใจหนังสือของเด็กเองหรือครูเข้าร่วมกิจกรรมโดยอ่านหนังสือให้เด็กฟัง (हररषष ढलवलषषषष. 2535 : 100 - 101)

การทำกิจกรรมในมุมหนังสือมีความสำคัญสำหรับเด็กมากเพราะช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดที่จะสร้างพื้นฐานการอ่าน คือ วัยเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปี การเพาะนิสัยรักการอ่าน ควรเริ่มที่เด็กหรือเด็กก่อนวัยเรียน เพราะจะเป็นการวางรากฐานให้มั่นคงยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเจริญอกงามทั้งสติปัญญา อารมณ์และจิตใจ (สุตลषष สั้จจันนท. 2529 : 34 - 35) การอ่านเป็นเรื่องของนิสัย และความสนใจ ความพยายามที่จะให้เด็กอ่านหนังสือมาก ๆ จึงขึ้นอยู่กับนิสัยรักการอ่านและการสร้างแรงจูงใจ ซึ่งมีอิทธิพลจากองค์ประกอบอยู่หลายประการ สมิท และ จอห์นสัน (Smith and Johnson) ได้ชี้ให้เห็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กว่าขึ้นอยู่กับสติปัญญา วุฒลषषวะและความพร้อม แรงจูงใจ สสภาพร่างกาย สสภาพอารมณ์ สสภาพแวดล้อมบ้านและโรงเรียน การอ่านเป็นนิสัยอย่างหนึ่งที่จะสร้างสรรค์และส่งเสริมกันได้ โดยใช้ความพยายามเล็กน้อย การปฏิบัติเป็นประจำ ทั้งนี้ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการช่วยสร้างการวางรากฐานอันมั่นคง คือ พ่อ แม่ ครูอาจารย์ (Smith and Jhonson. 1976 : 20 - 27) การสอนและการแนะนำเด็กให้รู้เทคนิคการอ่าน และการสร้างนิสัยการอ่านยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การอ่านเรื่องที่จะต้องเรียนรู้และฝึกฝนรวมทั้งได้เห็นตัวอย่าง เพื่อที่จะได้มีการเลียนแบบ หนังสือจะมีความสำคัญเมื่อมีคนอ่าน (สมพร จารุณภู. 2538 : 86)

แบนดูรา (Bandura) กล่าวว่า พฤติกรรมของคนเราส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Obsevational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งตัวแบบนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจเป็นตัวแทนสัญลักษณ์เช่นหนังสือหรือภาพก็ได้ (บุษบง ดันติวงศ์. 2537 : 105 - 151) การสอนภาษาในมุมหนังสือจะเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กคุ้นเคย ตัวหนังสือ ชีบซับเรื่องราวในหนังสือ โดยครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน และสนทนาพูดคุยกับเด็ก ให้เด็กเล่าเรื่องจากการพูดและการเขียน (อารี สันทนต์. 2537 : 187) นอกจากเด็กจะชอบฟังผู้อื่นเล่าให้ฟังแล้ว เด็กบางคนชอบทำทำอ่านให้เพื่อนฟัง โดยสามารถพลิกหน้าหนังสือได้ตรงกับเนื้อเรื่องด้วย กิจกรรมเช่นนี้ทำให้เด็กได้ออกเสียงคำต่าง ๆ การเล่าเรื่องให้สัมพันธ์กับภาพในแต่ละหน้าได้ ช่วยให้เด็กมีจิตใจรักการอ่านต่อไปในอนาคต (ราศรี ทองสวัสดิ์. 2526 : 205)

มุมหนังสือช่วยสร้างประสบการณ์ตรงได้ ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ช่วยกระตุ้นให้เด็กเล่นสมมติเป็นแบบอย่างของบทบาท สร้างสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดใจ จูงใจให้เด็กอยากเล่น จูงใจใช้ภาษา เมื่อเกิดความคิดขึ้นมา การจัดมุมหนังสือมีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถของการอ่าน และนิสัยรักหนังสือ ดังนั้นการจัดและคัดเลือกหนังสือต้องเหมาะสมกับวัย และอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ การจัดวางหนังสือควรอยู่ในระดับสายตาของเด็ก ให้เด็กได้มีโอกาสหยิบจับสัมผัสด้วยตัวเอง (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 100 - 101) มุมนี้จะเป็นมุมที่สามารถฝึกหัดให้เด็กรู้จักถนอมหนังสือ รู้จักจับต้อง เปิดหนังสืออย่างระมัดระวัง ดูแลภาพด้วยความชื่นชมทำให้เด็กรักหนังสือ (มณีนีรัตน์ สุทธิศิริรัตน์. 2537 : 48) แต่ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะทำให้มุมหนังสือเป็นแหล่งส่งเสริมให้เด็กสนใจภาษาและรักหนังสือได้ กิจกรรมและการปฏิบัติของครูในมุมหนังสือมีความหมายกับเด็กมาก ครูควรแสดงความสนใจอย่างจริงใจกับเด็ก ฟังเด็กพูด เป็นการส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็น ในหนังสือประกอบด้วยรูปภาพและภาษาที่เด็ก ๆ อยากทราบ แต่ไม่สามารถใช้ได้เอง (นิตยา ประพฤติกิจ. 2536 : 149 - 152) จากการสัมมนาปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมทักษะเบื้องต้น เช่น การอ่าน การฟัง และการพูด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ปัญหาดังกล่าวนี้ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ท้อถอยในการใช้ภาษาสื่อความหมาย จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 1) หรือแม้แต่การเรียนชั้นอุดมศึกษาของไทยประสบปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบ เป็นการศึกษาที่ใช้เวลามาก แต่เกิดปัญญาน้อย ถ้านิสิตนักศึกษาไม่สนใจใคร่รู้ และรักการอ่าน การเรียนก็เป็นเรื่องสนุก เด็กจะชอบเรียน (ประเวศ วะสี. 2539 : คำนิยม)

การอ่านมีความจำเป็นมากสำหรับการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกเทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะคนต้องติดต่อสื่อสารกัน ทำให้คนต้องมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด การฝึกวิธีสื่อสารประจำวัน จะช่วยให้ฉับไวในการคิด การตัดสินใจ และการแสดงออกซึ่งการใช้ภาษาต้องดีพอ จึงจะสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประมวญ คิดคินสัน. 2537 : 34) ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อความหมายซึ่งกันและกัน บุคคลที่สามารถใช้ทักษะทางภาษาได้ดีย่อมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น เพราะภาษา คือ สื่อของกระบวนการความคิดและความเข้าใจ (Brunner. 1961 : 55) ภาษากับความคิดเป็นของคู่กัน ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาเป็นส่วนใหญ่จะมีความสามารถทางการคิด (สุมนททา พรหมบุญ. 2539 : 1) การเรียนรู้ภาษาของเด็กวัย 3 - 6 ปี เป็นวัยที่เจริญมากสำหรับการเรียนรู้ภาษา เด็กที่ใช้ภาษาเก่งพูดเก่ง รู้คำศัพท์มาก โดยเฉพาะเด็กที่ได้รับการเอาใจใส่จาก พ่อแม่ ครูและผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เด็กในวัยที่อยากรู้อยากเห็นอยากลองทำนี้ ถ้าได้รับการตอบสนองที่ดีก็จะนำไปสู่ความคิดริเริ่ม คิดเป็น ริเริ่มเป็น (วันเพ็ญ บุญประกอบ. 2536 : 15) นักจิตวิทยา นักภาษาศาสตร์ กลุ่มพฤติกรรมนิยม เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยนั้น เหมือนกับการเรียนรู้พฤติกรรมอื่น ๆ นั่นคือ เกิดจากเงื่อนไขสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อม และการตอบสนองนั่นเอง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2537 : 211)

ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านประกอบด้วยระดับสติปัญญา วุฒิภาวะ และความพร้อมของเด็ก แรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกที่ได้มาจากพ่อแม่ครูและเพื่อน ๆ สภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง สภาพอารมณ์ที่พร้อมต่อการอ่านสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกโรงเรียนที่สร้างให้เด็กเกิดความรู้สึกสนใจในการอ่านรวมถึงการจัดโปรแกรมการอ่านโดยผู้เชี่ยวชาญ (Smith and Johndon. 1976 : 20 - 27) ถ้าปัจจัยเหล่านี้มีความพร้อมและได้รับการสนับสนุนโอกาสที่เด็กก็จะมีนิสัยรักการอ่านได้ แต่จากการวิจัยทางการศึกษาของสหรัฐอเมริกาพบว่า ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองครูดูแลเอาใจใส่ในการอ่านจะช่วยให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ และสิ่งสำคัญคือปลูกฝังการอ่านต้องตั้งแต่วัยก่อนเรียน และการให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอ่าน การเล่าเรื่อง การสร้างความสนุกสนานในการเล่าเรื่องจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกระตุ้นให้เด็กเกิดการอ่านอย่างต่อเนื่อง (อุดร วงษ์ทับทิม. 2531 : 54 - 57) ขณะเดียวกันถ้าผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่านหนังสือแก่เด็กและพยายามช่วยให้เด็กเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับภาษาหรือขยายวงศัพท์แก่เด็กให้กว้างขึ้นด้วย เพื่อช่วยความเข้าใจในการอ่านให้กับเด็ก (นลินี บำเรอราช. 2533 : 15 - 16)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการสร้างเสริมการอ่านโดยมีครูเป็นต้นแบบของการสร้างพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องโดยการสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่

ถูกต้องของครูเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการใช้หนังสือของเด็กปฐมวัยที่ผ่านกิจกรรมการอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่ออธิบายพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับกิจกรรมการอ่านตามความสนใจ
2. เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือกับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและกิจกรรมการอ่านตามความสนใจ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ได้วิธีการสร้างพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูปฐมวัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องของการอ่านให้กับเด็ก และใช้มุมหนังสือให้มีความหมายต่อการเรียนรู้ของเด็กต่อไป นอกจากนี้ผลการวิจัยอาจใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการศึกษา เพื่อส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กในระดับศึกษาอื่น ๆ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียน ชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี กำลังเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนชุมชนวัดบางชัน สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างเป็นระบบจำนวน 40 คนแล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

3. ระยะเวลาในการทดลอง การศึกษาครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน รวม 40 วัน วันละ 20 นาที

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระคือ กิจกรรมการอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

4.1.1 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ

4.1.2 กิจกรรมการอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ

4.2 ตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนชุมชนวัดบางชัน สังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

5.2 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ หมายถึง กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเพื่อแสดงวิธีการใช้หนังสือที่ถูกต้องโดยครูเป็นต้นแบบการใช้หนังสือที่ถูกต้องประกอบการอ่านนิทานจากหนังสือให้เด็กฟังเพื่อสร้างความสนใจให้กับเด็ก และให้เวลากับเด็กได้สังเกตวิธีการใช้หนังสือที่ถูกต้องจากครู

5.3 กิจกรรมการอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ หมายถึง การจัดกิจกรรมในมุมหนังสือที่เด็กเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ โดยครูเป็นผู้ดูแลความพร้อมทั่วไปของมุม ให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการและติดตามให้เด็กเข้ามุมหนังสือสม่ำเสมอ

5.4 พฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง หมายถึง การแสดงออกถึงวิธีการถนอมหนังสือ การเปิดปิดหนังสือ การหยิบจับหนังสือ การจัดเก็บหนังสือ การเคลื่อนสายตา และมารยาทการใช้หนังสือ โดยแต่ละพฤติกรรมมีความหมายดังนี้

5.4.1 การถนอมหนังสือ หมายถึง การแสดงออกถึงความรักหนังสือ ได้แก่ หยิบหนังสืออย่างเบามือ ไม่วางหนังสือเกะกะหรือวางหนังสือทิ้งไว้เมื่อใช้หนังสือแล้ว ไม่ทำหนังสือสกปรก ไม่ขีดเขียนหนังสือ นั่งทับหนังสือ และแย่งหนังสือกับเพื่อน

5.4.2 การเปิดปิดหนังสือ หมายถึง การวางมือในการเปิดหนังสือแต่ละหน้า

ไม่พับหนังสือเล่นไม่เปิดหนังสือแรง ไม่เล่นแข่งขันเปิดหนังสือ เปิดหนังสือตามลำดับหน้า

5.4.3 การหยิบจับหนังสือ หมายถึง การหยิบหนังสืออ่านทีละเล่มเฉพาะที่

ต้องการ ในการหยิบจับใช้มือจับทางสันหนังสือ ไม่รื้อค้นหนังสือ มีความระมัดระวังในการพลิกหน้าหนังสือ ไม่กระชากหนังสือหรือทำหนังสือหล่นจากโต๊ะหรือชั้นวาง จับด้วยความระมัดระวัง

5.4.4 การจัดเก็บหนังสือ หมายถึง การจัดเก็บหนังสือเข้าชั้นหลังใช้หนังสือทุกครั้ง

ที่อ่านเสร็จ หรือจัดหนังสือที่ไม่ได้อยู่ในชั้นวางหนังสือเข้าชั้นวางได้ถูกต้องและเรียบร้อย เรียงลำดับขนาดของหนังสือจากเล่มใหญ่ถึงเล่มเล็ก คัดเลือกและแยกประเภทที่เหมือนกันได้อย่างถูกต้อง ไม่นำหนังสือออกจากมุมหนังสือ

5.4.5 การเคลื่อนสายตา หมายถึง การเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวาตามแนวของ

หนังสือได้อย่างมีสมาธิและอย่างต่อเนื่อง ไม่เอียงคอหรือส่ายหน้าตามบรรทัด ไม่ก้มหน้าชิดติดกับหนังสือ

5.4.6 มารยาทการใช้น้ำหนังสือ หมายถึง การแสดงออกที่แสดงถึงความใส่ใจต่อ

การถนอมหนังสือ หยิบหนังสือออกอ่านทีละเล่ม ไม่นำหนังสือมาเก็บไว้คนเดียว ไม่ซ่อนหนังสือ ไม่แสดงอาการอยากได้น้ำหนังสือจากเพื่อนขณะที่เพื่อนอ่านยังไม่จบ

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือมีพฤติกรรมการใช้น้ำหนังสือที่ถูกต้องแตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือมีพฤติกรรมการใช้น้ำหนังสือที่ถูกต้องก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจมีพฤติกรรมการใช้น้ำหนังสือที่ถูกต้องก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 1.1 ความหมายของการอ่าน
 - 1.2 ความหมายและความสำคัญของภาษา
 - 1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน
 - 1.4 ความพร้อมของการอ่าน
 - 1.5 ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่าน
 - 1.6 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้หนังสือ
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของหนังสือ
 - 2.2 หนังสือสำหรับเด็กกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก
 - 2.3 ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.4 การดูแลหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมุมหนังสือ
 - 3.1 ความหมายและความสำคัญของมุมหนังสือ
 - 3.2 วิธีการจัดมุมหนังสือ
 - 3.3 เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือ
 - 3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติของเด็กที่มีต่อหนังสือ
 - 3.5 สิ่งแวดล้อมที่มีต่อเจตคติของเด็กเกี่ยวกับหนังสือ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

1.1 ความหมายของการอ่าน

ปัจจุบันได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างกว้างขวางมาก และมีการกล่าวถึงความหมายของการอ่านในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

แบทเลอร์และเคลย์ (Batler and Clay. 1983) กล่าวว่า การอ่าน คือ การถ่ายทอดความหมายจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อ โดยผู้เขียนถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตามความคิดและเจตนาของผู้เขียน ซึ่งการอ่านนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้เช่นเดียวกับการพูด การออกเสียงเป็นคำ ๆ หรือหลายคำ ซึ่งรวมกันเข้าเป็นประโยคที่ให้ความหมายเมื่อเรานำมัน มาได้จำกัดแต่การอ่านแต่เพียงอย่างเดียว แต่การพูดเป็นรากฐานของการอ่าน ก็เริ่มต้นด้วยวิธีนี้เช่นกัน (นิตยา ประพฤติกิจ. 2538 : 2)

แฮร์ริส และ สมิธ (Harris and Smith. 1996 : 55) กล่าวว่า การอ่าน คือ แบบของการสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตัวเองผ่านตัวอักษร และตามลักษณะการเขียนของตน ผู้อ่านจะรับรู้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรด้วยสายตาเป็นประการแรก จากนั้นก็จะค้นหาความหมาย หรือทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์นั้น

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2538 : 2) กล่าวว่า การอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูด เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ

สรุปได้ว่า การอ่าน คือ การรับการถ่ายทอดความหมายจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง โดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อความคิดและเจตนาของผู้เขียน หรือการทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมาย

1.2 ความหมายและความสำคัญของภาษา

1.2.1 ความหมายของภาษา

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 616) ระบุว่า “ภาษาหมายถึงเสียงหรือกิริยาอาการซึ่งทำความเข้าใจซึ่งกันและกันได้” พระยาอนุมารราชธน (2510 : 10) อธิบายไว้ว่า “ภาษากล่าวอย่างกว้างก็คือ วิธีทำความเข้าใจระหว่างคนกับคน วิธีทำความเข้าใจกันย่อมทำได้หลายวิธี แล้วแต่จะสามารถทำความเข้าใจกันได้ จะเห็นได้ว่าตามทัศนะของพระยาอนุมารราชธนนั่น ถือว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถทำความเข้าใจกันได้ ล้วนแต่เป็นภาษาทั้งสิ้น

เช่น อธิบายด้วยถ้อยคำ การสาธิตด้วยภาพ การพยักหน้า สันติริยะ ฯลฯ

ประพจน์ อัครวิรุฬห์การ (2540 : 77) กล่าวถึงภาษาไว้ว่า เป็นความสามารถในการสื่อสารที่มีอยู่ในสมองหรือในจิตใจมนุษย์ ในส่วนที่แสดงออกมาเป็นรูปธรรมให้มองเห็นได้ก็คือ คำพูด (Speech) เป็นภาษาที่สัมผัสได้ด้วยโสตประสาท หรืออาจเป็นเครื่องหมายต่าง ๆ ที่สัมผัสได้ด้วยจักขุประสาท หรืออาจเป็นเครื่องหมายที่สัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัส เช่น ภาษาของคนตาบอด

สรุปได้ว่า ภาษาหมายถึง การสื่อความหมายของคนโดยใช้เสียงหรือสัญลักษณ์ ตลอดจนกริยาท่าทางที่สื่อจากสมองหรือจิตใจของมนุษย์ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกัน

1.2.2 ความสำคัญของภาษา

ภาษาเป็นระบบการสื่อสารที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์กลุ่มชนที่อยู่ร่วมกัน เป็นสังคมย่อมมีภาษาใช้ในการติดต่อบอกความประสงค์ ความรู้สึกนึกคิด ถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้แก่กัน (วิพุธ โสภวงศ์. 2540 : 93)

นักทฤษฎีพัฒนาการได้ศึกษาความสำคัญของภาษาที่ว่า เป็นสิ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมและสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ดวงเดือน ศาสตรภัทร (2529 : 214-214) กล่าวว่าภาษาที่มีความสำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. เด็กสามารถใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น และเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการทางสังคมขึ้น
2. เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้นภายในจากรูปแบบของการคิดโดยระบบของการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาในระดับต่อไป
3. ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้น เด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริง ๆ เพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถสร้างจินตนาการถึงแม้วัตถุจะอยู่นอกสายตาหรือเคยพบมาแล้วเด็กสามารถทำการทดลองในสมอง และทำการได้เร็วกว่าการจัดกระทำกับวัตถุจริง ๆ

เด็กจะพัฒนาการเรียนรู้คำมากขึ้นตามลำดับ เด็กตั้งแต่อายุ 2-4 ปี มีลักษณะการพูดคุยโดยใช้การสื่อสารแบบสังคม (Social Communication) แต่เด็กจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง คือเด็กจะพูดกับตนเอง เด็กจะมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ จากการมองเห็นของตัวเอง และจะเป็นการยากที่จะให้เด็กยอมรับสิ่งที่ต่างไปจากภาพที่เห็น เด็กจะไม่พยายามเข้าใจถึงคำพูด

ของผู้อื่น ช่วง 5-6 ปี เด็กจะก้าวขึ้นสู่ขั้นการคิดโดยอาศัยการรับรู้ คือการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ แล้วบอกว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร การหยั่งเห็นของเด็กแสดงว่าเด็กก้าวหน้าไปสู่การรู้จักแยกแยะสามารถมององค์ประกอบที่จะมีอิทธิพลต่อเหตุการณ์หนึ่งมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบได้

การเรียนรู้ภาษาพูดของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้นั้น ศรีเรือน แก้วกังวาล (2519 : 23-29) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาตามลำดับ ดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษา เพราะเป็นขั้นที่เด็กเลียนเสียงคนอื่นที่แวดล้อมจนก้าวหน้า นำมาสู่การพูดตามเสียงที่ได้ยิน

2. การเอาอย่าง (Identification) เด็กไม่ได้เลียนแบบการออกเสียงอย่างเดียว แต่พยายามเลียนแบบท่าทาง นิสัยใจคอจากบุคลิกภาพตามเสียงที่ได้ยิน

3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองพร้อมทั้งสิ่งเร้าหลายตัว (Mutiple Response Leaning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพยายามทำตามโดยลองใช้วิธีระการเปล่งเสียงต่าง ๆ นั้นทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน สัมผัส ความจำ ความคุม ริมฝีปาก สีน้หน้า ท่าทาง และสายตา

4. การเรียนรู้ด้วยความสัมพันธ์ภาวะ (Association Leaning) เด็กจะเรียนรู้คำ และความหมาย โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและสิ่งของ หรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนคำว่า หมวก เมื่อแม่ยื่นหมวกให้ แล้วบอกว่าหมวก เด็กสามารถเรียนรู้ได้จากการเชื่อมโยงกับสิ่งของ

5. การลองผิดลองถูก (Trial and Erros) ช่วงนี้เป็นช่วงลองปฏิบัติ อาจจะถูกบ้างผิดบ้าง การเข้าใจ การชมเชย เมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้อง จะทำให้เด็กมั่นใจ และช่วยให้ภาษาพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

6. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวพันมาก่อน เช่น การรู้จักไก่แล้วสอนให้รู้จักเป็ด น่าน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะได้จำรวดเร็วและมีความคิดตามลำดับอย่างมีระเบียบ

จากการศึกษาทฤษฎี และกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยนั้น จะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาการมาเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษา ซึ่ง สันต์ สิงห์ภักดี (2539 : 32-33) ได้กล่าวไว้ว่า ในช่วงแห่งการตัดสินใจตัดสินใจในชีวิตในอนาคตของเด็ก เด็กควรจะได้รับ การตอบสนองความต้องการที่อยากรู้ ควรจะพุ่มพุก

อย่างให้เด็กได้เรียนรู้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้ทางด้านภาษา เพราะชีวิตในช่วงนี้เป็นช่วงที่สมองของเด็กเปิดกว้างเพื่อรับความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ อยู่แล้ว

สรุปได้ว่า ภาษามีความสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองและผู้อื่นได้ ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และความเข้าใจกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาสังคมและสติปัญญาต่อไป

1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน

การอ่านเป็นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ทำให้มนุษย์เกิดความรู้ เกิดทักษะต่าง ๆ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาชีพ เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความเพลิดเพลิน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้มนุษย์ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของโลก สามารถแก้ปัญหาทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจและปัญหาส่วนตัวได้ (กานต์มณี คักดีเจริญ. 2529 : 332) การอ่านเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนเดียวกับทักษะอื่น ๆ เด็กที่มีทักษะในการอ่านไว มีสมาธิในการอ่านต่อเนื่องจับประเด็นความได้ชัดเจน มีอารมณ์และจินตนาการร่วมอยู่ด้วย ทำให้เกิดความชำนาญในการรับรู้ทางด้านการคิดเป็น การสรุป การโต้ตอบ ทำให้เกิดความคิดเป็นระบบ และการรับรู้เป็นระบบ การแสดงออกและการสื่อสารต่อผู้อื่นต่อโลกภายนอกก็จะชัดเจนเป็นระบบ ซึ่งอานุภาพของการอ่านหนังสือจะนำเด็กไปสู่เส้นทางของความเป็นคนฉลาด (นิดาหงษ์วิวัฒน์. 2537 : 7 - 8)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายถึง ความสำคัญของการอ่านหนังสือ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ.2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนได้
3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมาธิ มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ

6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าว ๆ อ่านละเอียด อ่านซ้ำ หรือทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้

7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่นจึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนะได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใด ๆ โดยเฉพาะ

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วิจัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่ม สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี (จินตนา ไบกาชุยี. 2534 : 58)

ประโยชน์ของการอ่านหนังสือ ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้น เด็กที่อ่านหนังสือเป็นประจำการอ่านจะช่วยให้เด็กรับรู้ทางภาษาทั้งด้านที่เพิ่มพูนคำศัพท์และสำนวนภาษา ยิ่งอ่านมากยิ่งช่วยให้เด็กงานในการอ่าน มีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาทั้งด้านการพูด การเขียน ตลอดจนมีผลส่งไปถึงการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ให้เร็วขึ้นด้วย แฮค (นลินี บำเรอราช. 2529 : 1 - 2 ; อ้างอิงมาจาก Hack. n.d.) กล่าวว่า เด็กที่อ่านหนังสือจะสามารถพัฒนาความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยา ในเรื่องต่อไปนี้

1. พัฒนาความเข้าใจตนเอง
2. เรียนรู้การอยู่ร่วมกับกลุ่มเด็กด้วยกัน
3. เรียนรู้บทบาททางเพศที่เหมาะสมของตน
4. พัฒนาทักษะในการอ่าน การสื่อสารกับผู้อื่นและใช้ตัวเลข
5. พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน

6. พัฒนาค่านิยม ทัศนคติ ความสำนึกบางประการ

7. พัฒนาแนวคิดตัวเอง

สรุปได้ว่า การอ่านมีประโยชน์ต่อผู้อ่านคือ เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นความต้องการของมนุษย์ ในการแก้ปัญหา เพิ่มพูนความรู้ เกิดความคิดสร้างสรรค์และความเพลิดเพลิน การอ่านเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกจนเกิดความชำนาญ โดยเฉพาะกับเด็กซึ่งจะเป็นแนวทางในการใช้ภาษา เพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญงอกงาม

1.4 ความพร้อมของการอ่าน

ขั้นตอนพัฒนาการทางภาษาและการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย

โลแกน และโลแกน (ยาวพา เดชะคุปต์. 2528 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Logan and Logan. 1974 : 207) ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ขั้น ดังนี้

1. ระยะปะปะ (Random Stage หรือ Prelinguistic Staeg) อายุแรกเกิด ถึง 6 เดือน ในระยะนี้เป็นระยะที่เด็กจะเปล่งเสียงดัง ๆ ที่ยังไม่มีความหมาย การเปล่งเสียงของเด็กก็เพื่อบอกความต้องการของเขา และเมื่อได้รับการตอบสนองเขาจะรู้สึกพอใจ ตัวอย่าง เช่น เด็กจะร้องเมื่อถูกปล่อยให้อยู่คนเดียว เมื่อรู้สึกหิว จิ่ ฯลฯ หรือการรู้สึกเป็นสุขที่ได้ส่งเสียงออกมา เมื่อเด็กอายุได้ 6 เดือน จะเริ่มออกเสียง อ้อ-แอ้ และเริ่มเปล่งเสียงต่าง ๆ ซึ่งไม่มีผู้ใดเข้าใจหรือแยกแยะได้นอกจากนักภาษาศาสตร์ ในช่วงนี้จะเป็นช่วงที่ดีของการสนับสนุนให้เด็กพัฒนาการทางการพูด และเด็กที่มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ จะมีโอกาสพัฒนาทางภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ไม่สบาย เจ็บป่วย ร้องไห้โยเย

2. ระยะแยกแยะ (Jergon Stage) อายุ 6 เดือน ถึง 1 ปี หลังจาก 6 เดือนขึ้นไป เด็กจะเริ่มเข้าสู่ระยะที่ 2 ซึ่งเด็กจะสามารถแยกแยะเสียงต่าง ๆ ที่เราได้ยิน และเด็กจะรู้สึกพอใจที่จะได้ส่งเสียงถ้าเสียงใดที่เขาเปล่งออกมาได้รับการตอบสนองในทางบวก เขาก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก ในบางครั้งเด็กจะเลียนเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ที่มีคนพูดคุยกับเขา

3. ระยะเลียนแบบ (Imitation Stage) อายุ 1 - 2 ขวบ ในระยะนี้เด็กจะเริ่มเลียนเสียงต่าง ๆ ที่เขาได้ยิน เช่น เสียงของพ่อแม่ ผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด เสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่มีความหมายจะค่อย ๆ หายไป และเด็กจะเริ่มรับฟังเสียงที่ได้รับการตอบสนองซึ่งนับว่าพัฒนาการทางภาษาจะเริ่มต้นอย่างแท้จริงที่ระยะนี้

4. ระยะขยาย (The Stage Expanstion) อายุ 2 - 4 ขวบ ในระยะนี้เด็กจะหัดพูด โดยจะเริ่มจากการนัดเรียกชื่อ คน สัตว์ และสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว เขาจะเริ่มเข้าใจถึงการใช้สัญลักษณ์ ในการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการสื่อความหมายในโลกของผู้ใหญ่ การพูดของเด็กในระยะแรก ๆ จะเป็นการออกเสียงคำนามต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง นก แมว หมา ฯลฯ และคำคุณศัพท์ต่าง ๆ ที่เขาเห็น รู้สึกและได้ยิน ซึ่งในวัยต่าง ๆ เขาจะสามารถพูดได้ดังนี้

อายุ 2 ขวบ เด็กจะเริ่มพูดเป็นคำโดยจะสามารถใช้คำนามได้ 20%

อายุ 3 ขวบ เด็กจะเริ่มพูดเป็นประโยคได้

อายุ 4 ขวบ เด็กจะเริ่มใช้คำศัพท์ต่าง ๆ และรู้จักการใช้คำเต็มหน้า
และลงท้ายอย่างที่คุณใหญ่ใช้กัน

5. ระยะโครงสร้าง (Structure Stage) อายุ 4 - 5 ขวบ ระยะนี้เด็กจะพัฒนาความสามารถในการรับรู้ และการสังเกต เด็กจะเริ่มเล่นสนุกกับคำและรู้จักคิดคำและประโยคของตนเอง โดยอาศัยการผูกคำวลี และประโยคที่เขาได้ยินคนอื่น ๆ พูด เด็กจะเริ่มคิดกฎเกณฑ์ในการประสมคำ และหาความหมายของคำและวลี โดยเด็กจะเริ่มรู้สึกสนุกกับการเปล่งเสียง โดยเขาจะเล่นเป็นเกมกับเพื่อน ๆ หรือสมาชิกในครอบครัว

6. ระยะตอบสนอง (Responding Stage) อายุ 5 - 6 ขวบ ในระยะนี้ความสามารถในการคิดและพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะสูงขึ้น เขาจะเริ่มพัฒนาภาษาไปสู่ภาษาที่เป็นแบบแผนมากขึ้น และใช้ภาษาเหล่านั้นกับสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว การพัฒนาทางภาษาของเด็กในวัยนี้จะเริ่มต้นเมื่อเขาเข้าเรียนในชั้นอนุบาล โดยเด็กจะเริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่ายได้ รู้จักใช้คำที่เกี่ยวข้องกับบ้านและโรงเรียน ภาษาที่เด็กใช้ในการสื่อความหมายในระยะนี้จะเกิดจากสิ่งที่เขามองเห็นและรับรู้

7. ระยะสร้างสรรค์ (Creative Stage) อายุ 6 ปีขึ้นไป ในระยะนี้ได้แก่ระยะที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กจะเล่นสนุกกับคำ และหาวิธีสื่อความหมายด้วยตัวเลข เด็กในระยะนี้จะพัฒนา วิเคราะห์และสร้างสรรค์ ทักษะในการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำจำนวนเปรียบเทียบ และภาษาที่พูดเป็นนามธรรมมากขึ้น และเขาจะรู้สึกสนุกกับการแสดงความคิดเห็นโดยการพูดและการเขียน

นอกจากนี้ พรานพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537 : 63-66) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาและการพูดของเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. อายุแรกเกิด 2 ขวบ เด็กแรกเกิดมักแสดงอาการกับกิริยาด้วยวิธีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาพูด เช่น การร้องไห้ การทำท่าทางต่าง ๆ เมื่อทารกเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด คำส่วนใหญ่จะเป็นคำง่าย ๆ เบื้องต้นเกี่ยวกับคำนามที่มุ่งถึงสิ่งของและบุคคลต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม และคำกิริยาที่แสดงอาการของท่าทาง เช่น ยืน นั่ง นอน เด็กอายุ 18 เดือน สามารถพูดได้ประมาณ 10 คำ และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถึง 30 คำ เมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ การเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นเพียงได้นั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาของเด็กตลอดจนการส่งเสริมและโอกาสที่จะได้เรียนรู้

เด็กหลายคนในวัยนี้จดจำคำตลาด และคำสบถจากคนใกล้ชิด แต่ไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง เด็กวัยนี้มีความเจริญทางภาษามากขึ้น มักจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม

2. อายุ 3 ขวบ สามารถเข้าใจภาษาพูดของผู้ใหญ่ ภาษาง่าย ๆ เบื้องต้น ยังไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่มองไม่เห็น ยังไม่เข้าใจความหมายจากคำสั่งหรือคำขอร้องจากผู้ใหญ่ เนื่องจากพัฒนาการทางภาษาในวัยนี้เจริญเร็วมาก สามารถตั้งคำศัพท์ใหม่ ๆ หรือเรียกชื่อใหม่ในสิ่งที่ตนเองไม่ทราบ หรือไม่เคยรู้จักมาก่อน

3. อายุ 4 ขวบ ให้ความสนใจภาษาพูดของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะคำแสดงหรือคำอุทาน เด็กเริ่มมีคำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น การฟังนิทานเป็นสิ่งที่เด็กชอบมาก

4. อายุ 5 ขวบ เริ่มมีพัฒนาการทางด้านภาษามากขึ้น สามารถเข้าใจคำพูดข้อความยาว ๆ ของผู้ใหญ่ได้ดี พยายามพูดยาว ๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ในการสร้างประโยค ชอบฟังนิทานประเภทเทพนิยาย

5. อายุ 6 ขวบ เด็กส่วนใหญ่จะสนใจในการพูด เด็กจะชอบสนทนากับเพื่อน ๆ หรือผู้ใหญ่มากกว่าการเล่นสิ่งของ และมีความสุขเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น ชอบฟังเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ และสนใจในการอ่านเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

นิตยา ประพฤติกิจ (2536 : 139-160) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย เด็กวัย 2 - 5 ขวบ ไว้ดังนี้คือ

การฟัง	เด็ก 2 ขวบ	เข้าใจคำและประโยคง่าย ๆ ชอบฟังโฆษณาทางโทรทัศน์ และเสียงที่สะกิดใจ ชอบฟังเรื่องง่าย ๆ สั้น ๆ และเพลงกล่อมเด็ก
	เด็ก 3 ขวบ	ชอบฟังเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินคุ้นหู เช่น เสียงสัตว์ เสียงยานพาหนะ เครื่องใช้ในครัวเรือน ชอบฟังนิทานที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง แบบสองต่อสอง ฟังได้ไม่นานแต่จะตั้งใจฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ
	เด็ก 4 ขวบ	ฟังเรื่องได้นานขึ้น แต่ยังชอบผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแบบสองต่อสองอยู่อาจเลือกหนังสือมาให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังสามารถปฏิบัติตามคำสั่งต่าง ๆ ได้
	เด็ก 5 ขวบ	จะตั้งใจฟังนานขึ้น ชอบฟังนิทาน เพลง เล่นนิ้ว และคำคล้องจอง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งมากขึ้น

การพูด	เด็ก 2 ขวบ	มีคำว่า “ไม่” ติดปาก พยายามพูดคำง่าย ๆ แต่อาจพูดประโยคสั้น ๆ จนถึงได้ตอบได้ด้วยคำศัพท์ง่าย ๆ และสั้น ๆ สามารถ เรียกชื่อต่าง ๆ ได้ เช่น ถ้วยต่าง ๆ รูปภาพ และชอตอบสั้น ๆ
	เด็ก 3 ขวบ	สามารถสนทนาได้ตอบได้ แต่ยังคงใช้คำง่าย ๆ และประโยคสั้น ๆ ที่มี 3 - 4 คำได้ อาจพูดคนเดียว ชอบใช้คำถามประเภท “ทำไม” กับผู้ใหญ่
	เด็ก 4 ขวบ	เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ได้เร็ว และนำไปใช้เพื่อบ่งถึงความคิดท่าทางและความรู้สึกของตัวเอง เชื่อมคำได้มากขึ้น รู้จักนำกฎไวยากรณ์ไปใช้ ชอบใช้อวดและทะเลาะ บางทีพูดคนเดียวคุยกับเพื่อนในฝัน ชอบทดสอบภาษาและใช้คำถาม “ทำไม” เพื่อหาคำตอบ
	เด็ก 5 ขวบ	ใช้ภาษาได้เหมาะสมถูกกาลเทศะมากขึ้น ชอพูดมาก ชอใช้ประโยค “เพราะว่า” รู้คำศัพท์กว้างขวางขึ้น สามารถใช้ประโยคยาว ๆ ที่มีคำ 6 - 8 คำได้ สามารถใช้คำพูดเปรียบเทียบวัตถุ 2 สิ่งได้
	เด็ก 6 ขวบ	ใช้ภาษาได้เหมาะสมถูกกาลเทศะมากขึ้น ชอพูดมาก ชอใช้ประโยค “เพราะว่า” รู้คำศัพท์กว้างขวางขึ้น สามารถใช้ประโยคยาว ๆ ที่มีคำ 6 - 8 คำได้ สามารถใช้คำพูดเปรียบเทียบวัตถุ 2 สิ่งได้
การเขียน	เด็ก 2 ขวบ	ลากเส้นขยุกขยิก ลากเส้นตามรูปร่างกลมได้ จับดินสอหรือปากกา โดยใช้ทั้งมือจับ และทั้งแขนขยับเขยื้อน จะขีดเขียนจนเต็มหน้ากระดาษ พอใจกับรอยขีดเขียนของตนเอง
	เด็ก 3 ขวบ	ชอเขียนตัวอักษรโต ๆ ทุกหนแห่ง ชอวาดและระบายสีภาพที่ออกมาจะใหญ่ดูง่าย และไม่สมบูรณ์
	เด็ก 4 ขวบ	จดจำตัวอักษรบางตัวได้ รวมทั้งจำชื่อตัวเองได้ อาจเขียนชื่อตัวเองได้ หรือเขียนได้เป็นบางตัว ชอวาดรูปคนแค่เพียงเส้นแนวตั้ง และร่างแบบหยาบ ๆ แต่วาดรูปร่างกลมและสี่เหลี่ยมได้

การอ่าน	เด็ก 5 ขวบ	เขียนชื่อตัวเองได้ การเขียนพยัญชนะตัวเลข อาจเขียนไม่เรียงลำดับ และบางทีเขียนกลับหัวก็มี สามารถเขียนตัวเลขได้ แต่ตัวไม่เท่ากัน และมีขนาดพอดี จับดินสอปากกา หรือพู่กันได้ดีขึ้น ชอบวาดและระบายสี สามารถวาดภาพที่ยากขึ้นได้ และภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชอบเลียนแบบ สามารถวาดรูปสี่เหลี่ยมและวงกลมเข้าด้วยกันได้ ชอบถามถึงตัวสะกดคำ
	เด็ก 2 ขวบ	อาจจำสิ่งของได้ สามารถเปิดหนังสือชี้และเรียกชื่อได้ถูกต้อง
	เด็ก 3 ขวบ	อาจรู้จักคำง่าย ๆ (บางคนใช้วิธีท่องจำ บางคนก็จำได้เอง)
	เด็ก 4-5 ขวบ	บอกได้คำไหนเหมือนหรือต่างกัน จำคำได้บ้าง เช่น ชื่อตัวเอง ป้ายประกาศ ชื่อขนมที่รับประทานบ่อย ๆ โฆษณาในโทรทัศน์ ยี่ห้อรถยนต์ หรือสินค้า

จากการศึกษาขั้นตอนพัฒนาการทางภาษา จะเห็นได้ว่าการให้ความสนใจ และสนับสนุนพัฒนาการทางภาษาของเด็กในระยะต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นและจะต้องได้รับการปฏิบัติส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบผลสำเร็จ

1.5 ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่าน

สมิทและจอห์นสัน ได้อธิบายถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านของเด็กไว้ดังนี้ (Smith and Johnson. 1976 : 20-27)

1. ระดับสติปัญญา การอ่านจัดเป็นงานประเภทหนึ่ง que เด็กจะต้องพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ การพัฒนาการอ่านนี้ พบว่า เด็กบางคนจะทำได้ดีกว่าเด็กบางคน และทั้งนี้เนื่องมาจากระดับสติปัญญาที่ไม่เท่ากันนั่นเอง ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่าความสามารถในการอ่าน และระดับสติปัญญา มีความสัมพันธ์กันสูง

2. ทักษะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาวะและความพร้อม การเริ่มต้นสอนอ่าน จะต้องคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถของเด็กควบคู่กันไป เพราะการอ่านต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ ที่เป็นทักษะย่อย ๆ ประกอบกัน เช่น การใช้สายตา การใช้อวัยวะในการออกเสียง เป็นต้น การที่รอให้

เด็กพร้อมหรือเตรียมความพร้อมในการอ่านนี้ จะช่วยป้องกันความล้มเหลวในการอ่านที่จะเกิดขึ้น

3. แรงจูงใจ แรงจูงใจจะทำให้เด็กอ่าน มีทั้งแรงจูงใจภายในและภายนอก แรงจูงใจภายในเกิดขึ้นจากการค้นพบคุณค่าของการอ่านด้วยตนเอง เช่น ได้รู้เห็นจากเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว ได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนานจากเรื่องที่อ่าน เป็นต้น ส่วนแรงจูงใจภายนอกได้มาจากการส่งเสริมของพ่อแม่ ครู อาจารย์ และเพื่อน ๆ ในรูปของการให้รางวัล คำชมเชย การรายงาน การแนะนำด้านการอ่าน เป็นต้น

4. สภาพร่างกาย เด็กที่มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง จะเขียนอ่านได้ดีกว่าที่เจ็บป่วยเป็นประจำ ความไม่สมบูรณ์ของร่างกาย ได้แก่ ปวดฟัน ปวดหัว ไม่สบาย เจ็บตา จะทำให้เด็กขาดสมาธิและต้องขาดเรียนบ่อย ซึ่งจะมีผลต่อการเรียน การสอนอ่านของเด็ก

5. สภาพอารมณ์ ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครู ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและพยายามคาดหวังให้เด็กเป็นคนที่ย่านหนังสือเก่งและคล่อง แรงกดดันความคาดหวังการทะเลาะเบาะแว้งกันภายในบ้าน การหย่าร้างของพ่อแม่ ความวิตกกังวลต่าง ๆ นานา ๆ จะทำให้สภาพอารมณ์ขาดความมั่นคง และเข้ามารบกวนสมาธิในการอ่าน ทำให้พัฒนาการด้านการอ่านเกิดปัญหา เด็กที่มีสภาพอารมณ์เช่นนี้ย่อมประสบความยากลำบากในการเขียนอ่าน ให้ได้ผล

6. สภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จะมีผลต่อการอ่านของเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวรักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นประจำและรู้คุณค่าของการอ่าน จะมีความรอบรู้และชำนาญมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวไม่สนใจการอ่าน และไม่เคยพูดถึงเรื่องราวต่าง ๆ และสิ่งต่าง ๆ ที่ได้อ่าน ส่วนสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน เช่น จำนวนหนังสือที่มีอยู่ ประเภทของหนังสือ และการสนับสนุนของครู จะมีอิทธิพลดึงดูดความสนใจของเด็กเข้าไปสู่การอ่านหนังสือได้

7. จัดโปรแกรมการอ่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้แสดงความคิดเห็นว่า การจัดเรียนการสอนเกี่ยวกับการอ่านนั้น จะมีอิทธิพลต่อการอ่านมาก นอกจากนี้ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์และวิธีการสอนและประเภทของหนังสือและการสนับสนุนของครูจะมีอิทธิพลดึงดูดความสนใจของเด็กเข้าไปสู่การอ่านหนังสือได้ จะเห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมการอ่านล้วนเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูและผู้ปกครองจะต้องช่วยกันสร้างเสริมให้เกิดขึ้นกับเด็กจึงจะทำให้การอ่านนั้นประสบผลสำเร็จได้

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กจะต้องขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา วุฒิภาวะ ความพร้อมทางด้านร่างกายและอารมณ์ จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้ความสนใจ

และยกย่องชมเชยเด็กเมื่อเด็กพบคุณค่าการอ่านด้วยตนเอง

1.6 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

บันลือ พุกกะวัน (2524 : 134 - 135) ได้กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบในหน้าที่ของครูเกี่ยวกับการสอนอ่านนั้น หาได้สิ้นสุดลงที่การสอนให้เด็กอ่านหนังสือได้เท่านั้น หน้าที่อีกส่วนหนึ่งก็คือ การส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือเองตามลำพังได้ เพื่อเป็นการเสริมทักษะทางภาษา ความสนใจ นิยรักการอ่าน ตลอดจนส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย ครูมีวิธีการส่งเสริมการอ่านของเด็กได้ ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมในการอ่าน

1.1 การมีหนังสือดี ๆ ที่จะให้เด็กอ่านนั้น คือ หนังสือดังกล่าวจะต้องผ่านการคัดเลือกอย่างดีมีหลายรสนหลายแบบที่เด็กสนใจ

1.2 เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดที่สำหรับอ่าน จัดหนังสือที่อยู่ในมุมหนังสือหรือในห้องสมุด ทั้งนี้อาจรวมทั้งความรู้จักจัดห้องเรียนที่จะให้เด็กมีโอกาสใช้ในการอ่านให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

1.3 ครูและเด็กผู้เรียน ควรจัดแสดงหนังสือต่าง ๆ ที่จะให้เด็กทราบ สนใจ ติดตามว่าหนังสือดี หนังสือใหม่ที่น่าสนใจสำหรับเด็ก ๆ สำหรับห้องเรียนเพิ่มขึ้นอย่างไร ครูอาจจัดป้ายนิทรรศการขอเขียนความง่าย ๆ เพื่อท้าทายให้สงสัยและอยากอ่านหนังสือนั้น ๆ

2. ให้เด็กมีส่วนร่วมในการรับรู้โดยตรง ได้แก่ การอ่านให้เด็กฟัง หรืออ่านบางส่วนบางตอน แล้วให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงออกด้วย โดยครูอ่านเสียงดังแล้วให้เด็กได้ดูภาพชวนสนทนาถึงเรื่องราวไปด้วย

2.1 จัดหาหนังสือสำหรับการออกเสียง อ่านให้เด็กฟัง หรือให้เด็กมีโอกาสอ่าน อาจเป็นหนังสือภาพให้เด็กเลือกอ่านภาพเอง สิ่งที่ต้องระวังนั้น จะต้องกะเวลาให้พอดีกับช่วงความสนใจกับเด็กแต่ละวัยด้วย

2.2 ใช้วิธีเล่านิทานสนุก ๆ สั้น ๆ ให้ฟังเป็นประจำ อาจเป็นเรื่องในหนังสือประกอบที่มีอยู่ในห้องเรียนก็ได้ และกระตุ้นให้เด็กสนใจอ่าน

2.3 การใช้อุปกรณ์ในการช่วยเล่านิทาน โดยแสดงท่าทางตามที่ครูเล่า จะช่วยเพิ่มความสนใจและเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น (บันลือ พุกกะวัน. 2524 : 134-135)

3. จัดกิจกรรมในการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็ก สุมณฑา พรหมบุญ (2539 : 4)

ได้เสนอแนะกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับครู และพ่อแม่จะต้องช่วยกันสำรวจสิ่งต่าง ๆ

6 ประการ ดังนี้

1) พยายามค้นหาประเภทหนังสือที่ลูกใจเด็ก เด็กแต่ละคนจะถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นการบังคับให้เด็กอ่านหนังสือที่เขาไม่ชอบ หรือไม่สนใจ เป็นการปลูกฝังความเกลียดชัง จึงไม่ควรทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเริ่มแรกเช่นนี้

2) พ่อแม่ หรือครู ควรใช้เวลาแก่การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เพราะอาจจะเป็นแรงจูงใจให้เด็กรักการอ่านได้ การอ่านให้เด็กฟังก่อนนอนจะช่วยฝึกนิสัยรักการอ่านให้เด็กเป็นอย่างดี วิธีอ่านที่มีชีวิตชีวา และสื่อความหมายให้เหมาะสมแก่วัย จะเป็นสิ่งกระตุ้นความสนใจของเด็ก ให้เด็กอยากอ่านเองในเวลาต่อไป

3) ควรมีกิจกรรมให้เด็กอ่านหนังสือที่เด็กเป็นผู้เลือกเอง ทั้งเป็นกิจกรรมร่วมกัน หรือต่างคนต่างอ่านเงียบ ๆ และใช้เวลาไม่ยาวนานนัก ในระหว่างเรียนหรือก่อนเลิกเรียน เพื่อฝึกนิสัยรักการอ่าน โดยไม่จำเป็นต้องมีการวัดผลในเรื่องที่เด็กอ่าน

4) ควรมีกิจกรรมการอ่านหนังสือภายในครอบครัว เด็กจะรักการอ่านเมื่อเด็กได้เห็นตัวอย่างสมาชิกในครอบครัวชอบอ่านหนังสือ จำนวนหนังสือในบ้านไม่ใช่สิ่งสำคัญในการฝึกนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก เพียงแค่หนังสือพิมพ์รายวันก็ฝึกนิสัยรักการอ่านได้

5) ห้องสมุดโรงเรียนควรมีมุมที่แยกสำหรับเด็กโดยเฉพาะ และมีหนังสือที่เลือกสรรอย่างดี มีความหลากหลายและเขียนขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ

6) อาจมีเด็กส่วนน้อยจำนวนหนึ่ง มีความบกพร่องทางด้านการอ่าน โดยอาจมีสาเหตุมาจากทางด้านจิตใจ หรือร่างกาย เด็กกลุ่มนี้จะได้รับการดูแลเป็นพิเศษเพื่อช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว โดยขอให้ครูและผู้ปกครองอย่าเพิ่งรีบด่วนลงความเห็นว่าเด็กมีความบกพร่องทางสติปัญญาด้านอื่น

4. การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง

การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เป็นการช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานกับหนังสือเรื่องนั้น ๆ ซึ่งเกินความสามารถที่เขาจะอ่านเอง ขณะเดียวกันก็ทำให้เด็กมีความสนใจหนังสือเล่มนั้น และอาจเป็นแรงผลักดันให้เด็กพยายามที่จะอ่านได้เอง ทั้งยังเป็นการแนะนำหนังสือที่ดีที่เด็กควรได้อ่านอีกด้วย ถ้าหากครูพยายามเลือกหนังสือให้กระจายเรื่องประเภทต่าง ๆ ก็จะทำให้เด็กรู้จักหนังสือประเภทต่าง ๆ มากขึ้น (นลินี บำเรอราช. 2533 : 16) วิธีการอ่านให้

เด็กฟังอย่างมีความหมายและอย่างสร้างสรรค์มีวิธีดังต่อไปนี้ คือ (นิตยา ประพฤติกิจ. 2538 : 56-57)

1. แสดงความกระตือรือร้นและพอใจขณะที่อ่านให้เด็กฟัง อย่าแสดงอาการเบื่อหน่ายหลังจากการอ่านเสร็จแล้ว

2. พยายามอ่านให้เด็กฟังทุกวัน

3. ให้เด็กเลือกหนังสือที่จะอ่านเองและเปิดหนังสือเอง

4. หาจังหวะที่เหมาะสม คือ เวลาที่ท่านสบายใจและกำลังสบายใจ กำลังสนใจอ่าน

5. ชี้นำภาพด้วยขณะอ่าน หรือพูดคุยเกี่ยวกับภาพในหนังสือ

6. ให้เด็กถือหนังสือ และเปิดปิดแต่ละหน้าด้วยตนเอง

7. เล่าเรื่องที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่เว้นคำหรือบางส่วนของประโยคไว้เพื่อให้เด็กได้ต่อเติมเอง

8. ให้เด็กบรรยายรูปภาพ และเล่าเรื่องให้ฟัง

9. เขียนเรื่องตามที่เด็กแต่ง และเล่าเรื่องให้ฟัง

10. ให้เด็กลองแต่งเรื่องเอง หรือต่อเติมเรื่องที่ท่านเป็นผู้เริ่มก่อน

11. ถ้าหากเด็กยังไม่แสดงความสนใจด้านการอ่าน จงหาโอกาสในขณะที่เด็กเล่นของเด็กอย่างเงียบ ๆ ในที่สุดเด็กก็จะต้องอยากที่จะมีส่วนร่วมในการอ่านเองโดยธรรมชาติ

เทคนิคการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ซึ่ง นิดดา หงษ์วิวัฒน์ (2537 : 10-12) ได้กล่าวไว้มีดังนี้คือ

1. อย่าอ่านเร็วเกินไป ให้อ่านช้า ๆ ชัดถ้อย ชัดคำ ทั้งนี้เพราะผู้ฟังระดับเด็กต้องการสร้างภาพเรื่องราวเข้ามาด้วย ต้องอ่านช้าพอที่เด็กจะจับถ้อยคำ สำนวน อารมณ์ ถ้าเป็นหนังสือภาพก็พอที่จะเห็นภาพได้เต็มตาในทุกแง่มุม โดยที่เด็กไม่รู้สึกรำคาญหรืออ่านเร็วเกินไป ผู้อ่านไม่สามารถทำเสียงเร้าใจผู้ฟังให้เกิดอารมณ์ร่วมได้

2. ปลอ่ยให้เด็กซักถามได้เต็มที่ในระหว่างอ่าน หากเกิดข้อสงสัยเปิดโอกาสให้ซักถาม เพราะนั่นหมายถึงการกระตือรือร้นของเด็กในการเรียนรู้ ไม่ควรอารมณ์เสียเมื่อเด็กถามระหว่างอ่าน

3. ผู้อ่านจะต้องมีความพร้อม พร้อมในเรื่องอารมณ์ การเลือกหนังสือที่ชอบ การอ่านก็จะสนุกสนาน ถ้ามีเวลาจะซักถามได้ บรรยากาศในการอ่านเป็นไปอย่างสบาย ๆ

ดังนั้นผู้อ่านจะต้องเลือกเรื่องที่ตนชอบ และเลือกอ่านในขณะที่มีเวลามากพอ

4. วิธีอ่านจะต้องเร้าอารมณ์เด็ก การใช้น้ำเสียง การแยกเสียง และการเคลื่อนคล้อยไปตามอารมณ์ของตัวละคร ทั้งจังหวะของการอ่านในตอนที่ยืนเด่น

5. สถานที่ที่ใช้ในการอ่าน ควรอยู่ในที่ที่มองเห็นตัวหนังสือและภาพอย่างชัดเจน ถ้าเป็นเด็กเล็กควรให้เด็กนั่งบนตักของผู้อ่านและชี้ตัวหนังสือไปด้วย

6. ขจัดปัญหาและอุปสรรคการอ่านคือ แสงสีของโทรทัศน์ กล้ามเนื้อร่างกาย ไม่ได้เคลื่อนไหวความว่องไวจะหมดไป ทำให้สังคมของเราพูดน้อยลง ทำลายจินตนาการของเด็ก ประโยชน์ของการอ่านให้เด็กฟัง นิตยา ประพฤติกิจ (2538 : 18 -19) ได้กล่าวไว้ว่า

การอ่านหนังสือให้เด็กฟังจะช่วยให้เด็กเข้าใจว่าการอ่านเป็นอย่างไร ช่วยให้เด็กได้รู้จักลักษณะโครงสร้างภาษาเขียน และช่วยให้เด็กได้คุ้นเคยกับการอ่านหนังสือ จากการศึกษารายงานการวิจัยพบว่า

1. เพิ่มระดับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กก่อนวัยเรียน
2. เพิ่มความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์
3. สร้างความกระตือรือร้นที่จะอ่าน
4. เพิ่มความเข้าใจในด้านเนื้อเรื่อง
5. เข้าใจประโยคที่มีความยาวเพิ่มขึ้น
6. จำตัวอักษรและสัญลักษณ์ได้มากขึ้น
7. มีความสนใจหนังสือเพิ่มขึ้น
8. มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน
9. ประสบผลสำเร็จในการอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น
10. ประสบผลสำเร็จในวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาดังแต่ขั้นต้น

สรุปได้ว่ากิจกรรมส่งเสริมการอ่านประกอบด้วยการจัดสภาพแวดล้อมการอ่าน การให้มีส่วนร่วมซักถาม แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและตัวละคร เด็กมีส่วนในการจัดเก็บหนังสือร่วมกับครุครูควรอ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นประจำจะทำให้เด็กสนุกสนานกับหนังสือ ซึ่งเกินความสามารถที่เด็กจะอ่านได้เอง เป็นการสร้างความสนใจและกระตุ้นให้เด็กอยากอ่านหนังสือ ซึ่งเป็นการสร้างความรักการอ่านให้กับเด็ก ในการอ่านหนังสือให้เด็กฟังนั้นผู้อ่านจะต้องมีวิธีการอ่านให้เด็กฟังอย่างสนุกสนานและเข้าใจถึงความต้องการของเด็ก

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

งานวิจัยในต่างประเทศ

ลาร์สัน (Larson, 1979) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการจากผู้ปกครองและครูที่มีผลกระทบต่อ การอ่านของเด็กอนุบาล โดยศึกษาจากผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาล 112 คน ครู 19 คน จากโรงเรียนอนุบาลเอกชน ของเมือง ฮันส์วิลล์ รัฐอลาบามา จากการศึกษาพบว่า

1. ปกครองทั้งหมดมีความต้องการที่จะให้ครูมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับความพร้อมในการอ่าน แต่อีกส่วนหนึ่งเห็นว่าควรร่วมมือกัน

2. การจัดประสบการณ์สัมพันธ์กับการอ่าน ควรเริ่มที่ระดับอนุบาล เมื่อเด็กมีความพร้อมควรมีการสอนรูปร่างลักษณะของตัวอักษร การอ่านออกเสียง การเรียนรู้การอ่านจะต้องควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านที่สนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้ปกครองจะต้องรู้คุณค่าของการพัฒนาความสนใจและอยากรู้อยากเห็นในการอ่านหนังสือของเด็ก โดยศึกษาจากหนังสือหรือสื่อประเภทต่าง ๆ เพราะผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านมากกว่าครู

เบลน (Blain, 1983 : 125 - A) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านและไม่มีประสบการณ์ในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียน โดยศึกษาเปรียบเทียบจากอายุ ภูมิหลัง ความสามารถในการอ่าน ความแตกต่างของปัญหาที่เกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน และการวิเคราะห์คำศัพท์และศึกษาบทบาทของผู้ปกครองว่ามีการจัดสภาพแวดล้อมในบ้านเพื่อเตรียมความพร้อมในการอ่านมากน้อยเพียงใด อะไรคือสาเหตุที่ทำให้เด็กสามารถอ่านได้ก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยได้จำแนกเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการอ่านและไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบและประเมินผลเด็ก ได้กลุ่มละ 10 คน แล้วจึงสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูผู้สอนของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าเด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านจะมีความสนใจเรื่องราวที่มีสาระยุ่งยาก ให้ความสนใจข้อมูลข่าวสาร ชอบอ่านหนังสือที่มีข้อเท็จจริงพจนานุกรม สารานุกรม เด็กกลุ่มนี้จะมีความคิดดีเลิศ เป็นเด็กที่สมบูรณ์ทุกด้าน ไม่เคยประสบความล้มเหลวในชีวิตมาก่อน มีความร่าเริง และมีการปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน นอกจากนั้นยังทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน การวิเคราะห์คำศัพท์ได้ในระดับคะแนนที่ดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์อ่านมาก่อน ผู้ปกครองเด็กทั้งสองกลุ่มมีสถานภาพของการศึกษาดี ผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่าน

ไม่แตกต่างกันในบทบาทที่เกี่ยวกับการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง พาไปห้องสมุด ให้ดูโทรทัศน์การศึกษา แต่มีความแตกต่างในบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการพูดคุยอภิปราย สอบถามเรื่องที่อ่านจากหนังสือให้เด็กฟัง โดยที่ผู้ปกครองกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการอ่านมีความถี่ในการปฏิบัติมากกว่าผู้ปกครองของกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่านมาก่อน

ทอมสัน (Thomson, 1981) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาการอ่านของเด็กตามการรับรู้และความต้องการของผู้ปกครอง โดยศึกษาจากผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาล นักเรียนเกรด 1 เกรด 2 เกรด 3 จำนวน 192 คน จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองต่างรับรู้ว่าคุณเองมีส่วนช่วยให้เด็กมีการพัฒนาการอ่านยิ่งขึ้น ผู้ปกครองส่วนมากจะปฏิบัติตนโดยการฟังเด็กอ่านมากกว่าจะอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง ทั้ง ๆ ที่ควรอ่านออกเสียงให้เด็กฟังนั้นเป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาการอ่านของเด็ก ผู้ปกครองเชื่อว่าตนเองมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก แต่ก็ยังเชื่อว่าอิทธิพลน้อยกว่าทางโรงเรียน โดยเฉพาะครูผู้สอน นอกจากนั้นผู้ปกครองมีความต้องการข่าวสารข้อมูลที่จะช่วยในการพัฒนาการอ่านของเด็ก เพื่อที่จะพัฒนาการอ่านของเด็กได้ดีขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

มัลลิกา เขี่ยมละออ (2526 : 1-93) ได้ศึกษามลภาวะการเล่นหนังสือต่ออัตราการยืมหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสามเสน โดยการทดลองให้กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 5 กิจกรรม คือการเล่นนิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ การแสดงหุ่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง และการจัดแสดงหนังสือกับกลุ่มทดลองที่ได้รับฟังการเล่าเรื่องหนังสือ จากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเล่าเรื่องหนังสือเป็นกิจกรรมห้องสมุดที่สามารถกระตุ้นให้เด็กสนใจการอ่านเพิ่มขึ้น

พรทิพา แสงสว่าง (2527 : 21-46) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ และความหมายของคำของเด็กปฐมวัย อายุ 1-4 ปี ซึ่งเป็นเด็กหญิง 4 คน เด็กชาย 6 คน พบว่าสภาพแวดล้อม ฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจ มีผลต่อการพัฒนาทางภาษาของเด็ก สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึง จำนวนเพื่อนเล่น ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง จำนวนหนังสือที่เด็กได้ดู จำนวนชั่วโมงที่เด็กได้ฟังนิทาน และพบว่าเด็กที่มีอายุมากขึ้น รู้คำศัพท์มากขึ้น เด็กหญิงมักมีพัฒนาการทางภาษาเร็วกว่าเด็กชายในทุกระดับอายุ

สุนีย์ ทองศิริประภา (2535 : 33-35) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนอนุบาล ซึ่งได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านแตกต่างกัน พบว่าเด็กที่ได้

รับการจัดประสบการณ์สัมพันธ์กับการอ่านมาก จะมีความพร้อมในการอ่านภาษาไทยมากกว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านน้อย ซึ่งการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่าน คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดความสนใจการอ่าน เช่น การเล่านิทาน เล่าเรื่องจากภาพ เล่นเกม แสดงหุ่น จัดมุมหนังสือ การหัดสะกดคำจากป้ายชื่อห้างร้าน ป้ายโฆษณา การไปทัศนศึกษา การเล่นเกมทบทวนสมมติ .

จากงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ครูและผู้ปกครองต่อพัฒนาการอ่านของเด็ก ประกอบด้วยการจัดประสบการณ์การอ่าน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ตอบสนองต่อการอ่านทั้งที่บ้านและโรงเรียน จะช่วยให้เด็กมีความสามารถอ่านรู้คำศัพท์ และสนใจการอ่านมากขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้หนังสือ

2.1 ความหมายของหนังสือและความสำคัญของหนังสือ

2.1.1 ความหมายของหนังสือ

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายหนังสือว่า หนังสือคือ เครื่องหมายใช้ขีดเขียนแทนเสียงพูด ลายลักษณ์อักษร จดหมาย เอกสาร บทประพันธ์ (พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 832)

จินตนา ไบกาซูยี (2534 : 22 - 23) ได้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กไว้ว่า หนังสือคือสิ่งที่จัดทำขึ้นใช้ในการฟัง การอ่าน และเรียนรู้ด้วยเนื้อหาสาระที่มุ่งให้ความรู้หรือความเพลิดเพลินร่วมกันไปในรูปแบบที่เรียกว่า สารบัญเทิงโดยใช้วิธีเขียน การจัดทำรูปเล่มที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถในการอ่านของผู้อ่าน

กลุ่มจิตต์ พลายเวช (2537 : 6) ได้กล่าวถึงหนังสือสำหรับเด็กไว้ว่า เป็นสิ่งที่เขียนขึ้นหรือแปลให้เด็ก ๆ ได้เลือกอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้ความรู้และเพื่อใช้ประกอบการศึกษา เขียนขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ กันมีเนื้อหาสาระและใช้ภาษาที่ง่ายเหมาะสมกับวัยของเด็ก

ดังนั้นหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง สิ่งที่ทำขึ้นเพื่อเด็กได้รับความเพลิดเพลินจากการดูภาพ การฟัง การอ่าน และเรียนรู้จากเรื่องราวที่เขียนขึ้นโดยใช้ภาษาที่ง่ายและเหมาะสมกับวัยเด็ก

2.1.2 ความสำคัญของหนังสือ

สมพร ปาจริยรัตน์ (2535 : 3 - 4) ได้สรุปความสำคัญของหนังสือไว้ดังนี้

คือ

1. หนังสือเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์
2. หนังสือเป็นเครื่องมือรับใช้ชีวิตและสังคม เป็นแนวทางช่วยให้มนุษย์

มองเห็นแนวทางในการดำรงชีวิต

3. หนังสือเป็นเครื่องมือรับใช้รัฐ สร้างความเข้าใจและแนวคิดร่วมกัน

ของบุคคลในรัฐนั้น ๆ

4. หนังสือเป็นเครื่องมือรับใช้ศาสนา มีบทบาทในการเผยแพร่แนวคิด

และความเชื่อ

5. หนังสือทำหน้าที่บันทึกภาพสังคมในด้านความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม

ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองเพื่อให้คนรุ่นหลังได้เข้าใจประวัติศาสตร์ของบ้านเมือง

และกัลยา ยวนมาลัย (2539 : 24) ได้กล่าวไว้ว่าหนังสือเป็นอาหารสมอง

เป็นแหล่งบันทึกและถ่ายทอดความคิดจากคนหนึ่งไปสู่อีกหลาย ๆ คน ความคิดซึ่งถ่ายทอดจะถูก
สานต่อ งอกงามและแตกบานไม่รู้จบสิ้น

ดังนั้นความสำคัญของหนังสือเป็นสิ่งที่บันทึกความคิดของบุคคลให้เป็น
เครื่องมือในการถ่ายทอดสภาพชีวิต การดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนการเผยแพร่
ศาสนา ความเชื่อต่าง ๆ ถ่ายทอดไปยังคนรุ่นหลังและยังเป็นที่มาของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ทัน
ต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

2.2 หนังสือสำหรับเด็กกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก

หนังสือเด็กที่ดีจะมีคุณค่าต่อการพัฒนาพฤติกรรมเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น
ทางด้านภาษา ทางด้านสังคม ทางด้านอารมณ์ และทางสติปัญญา และจินตนา ไบกาซุย์
2534 : 192 - 203) กล่าวไว้ว่า

หนังสือช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางการใช้ภาษา

เด็กเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในสังคม จึงต้องมีการพัฒนาทางด้านภาษา เพราะภาษา
เป็นสื่อกลางที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ภาษา
เป็นสื่อที่จะช่วยให้เกิดความหมาย การแสดงออก ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ดังนั้นเด็ก

จึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนให้พัฒนาทางด้านการใช้ภาษาให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับค่านิยมหรือระเบียบของสังคมของตน

ก่อนที่เด็กจะได้อ่านเขียนเรียนภาษาโดยตรง เด็กจะเริ่มคุ้นเคยกับท่าทาง สีหน้า และภาษาพูดของคนในแวดล้อมอยู่ก่อน และจะเลียนแบบได้ตามสภาพการใช้ภาษาสีหน้า ท่าทางของผู้ใกล้ชิดเหล่านั้น ถ้าเด็กมีพัฒนาการทางภาษาดี หมายถึงความสามารถที่เด็กแสดงออกมาในการสื่อความหมายได้ถูกต้องชัดเจน ตรงกับความต้องการของตนเอง ทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ถูกต้อง และในขณะเดียวกันตนเองก็สามารถเข้าใจผู้อื่นและปฏิบัติตามได้ ภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กอยู่ในสังคมได้อย่างดี และยังเป็นสิ่งที่ใช้แสดงออกถึงพัฒนาการทางด้านสมองของเด็กด้วย

หนังสือช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านสังคม

เด็กได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ หลายอย่างที่จะช่วยให้มีความสามารถในทางสังคมยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ อิทธิพลเหล่านั้นอาจได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู บุคคลผู้ใกล้ชิด สิ่งแวดล้อม เพื่อนบ้าน ครู เพื่อน รวมทั้งการเรียนการสอนและหนังสือต่าง ๆ ด้วย

ดังนั้น หากจะหยิบยกถึงส่วนที่หนังสือจะช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กในทางสังคมอาจกล่าวได้ ดังนี้

1. หนังสือเด็กช่วยให้ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ เช่น การรู้จักทักทาย การรู้จักขอบคุณ รู้จักเกรงใจ เป็นต้น
2. หนังสือช่วยเป็นแบบอย่างที่ดีในการเลือกปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร เช่น เรื่องการรู้จักคำพูด เรื่องความซื่อสัตย์ เรื่องความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น
3. หนังสือช่วยให้เด็กเกิดความคิด การรู้จักตัดสินใจในการที่จะประพฤติปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ต่อผู้อื่น นอกจากนั้น ยังอาจเป็นเครื่องมือที่จะโน้มน้าวหรือชี้ให้เห็นเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้น หากปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เด็กได้มีโอกาสไตร่ตรองพิจารณาและปฏิบัติหรือเลิกปฏิบัติสิ่งนั้นต่อสังคม เช่น การเสพติดสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งควรแก่การงดเว้น เป็นต้น
4. สิ่งที่ได้จากหนังสือที่อ่าน จะช่วยให้การแสดงออกทางสังคมเหมาะสมขึ้น เช่น เมื่อมีความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจจะแสดงออกที่ไม่เหมาะสม เช่น พุ่มพ่าย พุดหยาบคาย เมื่อทราบว่าเป็นสิ่งไม่ดี เพราะได้เคยอ่าน เคยรู้จากหนังสือก็จะรู้จักระงับการแสดงออกในทางที่ไม่เหมาะสมเสีย

5. อิทธิพลของหนังสือทำให้เด็กเกิดอุดมการณ์อันสูงส่งในอันจะประพฤติปฏิบัติตนได้หลายอย่างที่แก้ไขความคิด การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนได้มากขึ้น
6. เด็กคนใดมีปัญหาทางสังคม เช่น ไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ ก็อาจศึกษาวิธีการ ตัวอย่างที่แก้ไขความคิด การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนได้มากขึ้น
7. การได้อ่านหนังสือช่วยให้เด็กอยู่ในสังคมได้ดีขึ้นในด้านการรู้จักวิธีการต่าง ๆ เช่น รู้วิธีเล่นเกม รู้วิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ รู้วิธีประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ เป็นต้น
8. ครูและผู้ปกครองอาจใช้หนังสือแก้ปัญหาของเด็กในด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมได้เป็นอย่างดี โดยอาจใช้วิธีการเล่าเรื่องจากหนังสือด้วยตนเอง หรือกำหนดหรือแนะนำให้เด็กอ่านเรื่องที่จะให้ข้อคิดแก่เด็ก เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมนั้น ๆ เช่น เด็กมีนิสัยชอบพูดปด ก็อาจให้อ่านเรื่องสนุก ๆ ที่ได้ข้อคิดในแง่ของการพูดปด มีผลเสียอย่างไร หรือผลดีของการพูดจริงมีอย่างไรบ้าง หากเด็กเกิดความเข้าใจคุณและโทษของการกระทำในทางดีและไม่ดีแล้ว ก็อาจเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางดีได้
9. เรื่องต่าง ๆ ที่ปรากฏในหนังสือที่เด็กได้อ่านจะช่วยให้เด็กได้ค่อย ๆ รับรู้ฐานะของตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง ข้อตกลงและระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ที่ตนเองควรปฏิบัติ เช่น เด็กเล็ก ๆ อ่านหรือดูรูปคนรุ่นพี่เดินไปโรงเรียน เด็กก็รับทราบและเตรียมตัวเตรียมใจว่าเมื่อถึงเวลาจะต้องโรงเรียนบ้าง ทำให้ไม่กลัวการไปโรงเรียน เช่นนี้เป็นต้น
10. หนังสือช่วยให้เด็กพัฒนาการใช้ถ้อยคำต่าง ๆ เพื่อที่จะอยู่ในสังคมของตนเองได้อย่างเหมาะสม เช่น การใช้สรรพนามกับเพื่อน ย่อมแตกต่างไปจากการใช้สรรพนามสำหรับการพูดกับผู้ใหญ่ เป็นต้น

หนังสือเด็กช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านอารมณ์

หนังสือสำหรับเด็กช่วยพัฒนาพฤติกรรมของเด็กทางด้านอารมณ์ได้หลายประการ ซึ่งจะขอยกตัวอย่างประกอบว่าเรื่องประเภทใดจะช่วยพัฒนาอารมณ์ทางด้านใด เพื่อจะได้เข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ประเภทเทพนิยาย ช่วยทำให้เด็กได้อารมณ์เพื่อน ซึ่งอาจช่วยขัดเขยความรู้สึกลึกซึ้งและคลอนให้แก่เด็กที่ขาดความรัก ความเอาใจใส่ได้บ้าง
2. ประเภทเบาสมอง ช่วยทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน
3. ประเภทการต่อสู้ผจญภัย ช่วยทำให้เด็กได้รับความรู้สึกตื่นเต้นอยากรู้อยากเห็น

4. ประเภทศาสนา ช่วยให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกต่อสิ่งที่ดีงาม และต้องการที่จะประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อจะได้ชื่อว่าเป็นคนดี
5. ประเภทการท่องเที่ยว ช่วยให้เด็กได้รับความตื่นใจ มีอารมณ์ที่แจ่มใส หรือชุ่มฉ่ำตามสภาพที่ปรากฏในเรื่องนั้น ๆ
6. ประเภทความรัก ช่วยให้เกิดอารมณ์อันชุ่มชื่นเบิกบาน และอาจสร้างความหวังให้แก่ชีวิตได้บ้างตามสมควร
7. ประเภทเรื่องชีวิตจริง ช่วยให้เกิดอารมณ์ที่คล้อยตามเนื้อเรื่องได้มากกว่าเรื่องชนิดอื่น เพราะบางครั้งเรื่องอาจมีส่วนเหมือนหรือแตกต่างไปจากชีวิตความเป็นไปของเด็ก เด็กก็จะนำมาเปรียบเทียบกับความเป็นไปของตนเอง แล้วเกิดความรู้สึกประทับใจ เห็นใจ สงสาร และเข้าใจดีขึ้น เป็นต้น
8. ประเภทสยองขวัญ ทำให้เด็กเกิดอารมณ์หวาดวิตก กลัว และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
9. ประเภทสอนใจ ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ที่เป็นความรู้สึกอยากจะทำดีเป็นคนดี
10. ประเภทชีวิตครอบครัว ทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ รักสามัคคี ประจบประยอม และอยากช่วยเหลือบุคคลในครอบครัวมากขึ้น

หนังสือเด็กช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านสติปัญญา

พัฒนาการของเด็กทางด้านสติปัญญาจะได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับจากการได้รับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านนี้ และหนังสือก็มีอิทธิพลอย่างยิ่งไม่แพ้อิทธิพลทางด้านอื่น โดยเด็กจะได้รับความรู้ ความคิดเห็นวิธีการ ขั้นตอน ความจริง ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งโดยตรงและทางอ้อมจากการอ่านหนังสือ ซึ่งหนังสือแต่ละประเภทย่อมให้ความรู้ต่างกันก่อให้เกิดภูมิปัญญาในแง่มุมต่างกันไป ได้แก่ สารคดีท่องเที่ยว ให้ความรู้ทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นสภาพทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ เรื่องราวที่เป็นวรรณคดี ช่วยให้เด็กได้ทราบถึงความงดงามของภาษา สภาพความเป็นอยู่ ศรัทธา ความเชื่อ ปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาของคนในสมัยใดสมัยหนึ่งที่แตกต่างไปจากยุคสมัยของตนเอง เรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ช่วยให้เด็กได้เพิ่มพูนสติปัญญาเกี่ยวกับขั้นตอนการแก้ปัญหาที่ย่างยากซับซ้อน การตั้งสมมติฐาน การทดลองด้วยวิธีการต่าง ๆ การวิเคราะห์ปัญหา การสรุปปัญหาก่อนลงมือปฏิบัติการต่าง ๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า หนังสือมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในเรื่องของการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กในทางภาษา ทางสังคม ทางอารมณ์ และทางสติปัญญา การให้เด็กได้อ่าน สัมผัส จับต้องได้ใกล้ชิดกับหนังสือจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

2.3 ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

ณรงค์ ทองปาน (2526 : 61 - 62) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของหนังสือไว้ดังนี้คือ

1. เนื้อเรื่อง มีสาระสนุกสนาน ตื่นเต้น น่าสนใจให้ความรู้และความเพลิดเพลิน เสริมจินตนาการ สอดแทรกคุณธรรม ค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมและวัยของเด็ก
2. วิธีเขียน อาจใช้แบบเล่าเรื่องหรือให้ตัวละครสนทนากันแต่ต้องเป็นบทสนทนาสั้น ๆ ดำเนินเรื่องรวดเร็วที่สำคัญต้องมีภาพประกอบ ภาพและเรื่องควรอยู่ในหน้าเดียวกัน
3. ความยากง่ายในการใช้ภาษาหนังสือสำหรับเด็กต้องใช้ภาษาง่าย ๆ สุกภาพ และสะดวกแก่การเข้าใจ ระดับของภาษาเหมาะสมกับวัยและชั้นเรียนของเด็ก

และจินตนา ใบชูกายี (2534 : 28 - 36) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของหนังสือเด็กไว้ดังนี้คือ

1. เนื้อหามีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน มีความคิดรวบยอดเพียงเรื่องเดียวไม่สับสน
2. เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น วัย ความสนใจและภูมิหลังของนักเรียน สนุกสนาน บทสนทนาเหมาะสมกระชับรัด
3. รูปแบบของการเสนอเรื่องอ่านแล้วเข้าใจง่าย รู้เรื่องเร็ว การเลือกรูปแบบจะต้องใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม ได้แก่ นิทาน ความเรียง บทความ หรือกวีนิพนธ์จะต้องไม่ปะปนสับสน
4. หนังสือสำหรับเด็กมีรูปภาพเป็นส่วนประกอบสำคัญ ควรเป็นหนังสือภาพที่มีตัวหนังสือประกอบเล็กน้อย ภาพจะต้องชัดเจน สีสดใส
5. สำนวนภาษา ใช้ภาษาง่าย ๆ ถูกต้องเหมาะสมสั้น กระชับใจความ ใช้ประโยคสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน
6. รูปเล่มควรมีขนาดกระชับรัดไม่กว้างหรือยาว เพราะเด็กจะถือหนังสืออ่านไม่สะดวก มีความแข็งแรงทนทานลักษณะปกต้องทำให้เด่นสะดุดตาเพื่อเรียกความสนใจ

7. หนังสือสำหรับเด็กท้ายเล่ม อาจมีกิจกรรมบางอย่างที่เหมาะสมกับวัยหลังจากอ่านหนังสือนี้จบแล้ว เช่น มีคำศัพท์อธิบาย คำยาก คำถาม คำตอบ วาดภาพ ระบายสีตามเนื้อเรื่อง เนื้อเพลง

การเลือกหนังสือสำหรับเด็กซึ่ง เฟลมมิง (Fleming, 1977 : 31 - 32) ได้กล่าวไว้มีดังนี้คือ

1. เนื้อเรื่องและภาพควรน่าเชื่อถือและให้ข้อมูลที่ชัดเจน เทพนิยาย ควรจัดให้เด็กที่โตหน่อยอ่าน ส่วนเด็กเล็กควรอ่านเรื่องที่มีตัวละคร 1 - 3 ตัวละคร

2. ภาพสีสดใสและคำอธิบายชัดเจนไม่ซับซ้อนจะดึงดูดความสนใจ

3. โครงเรื่องควรจะธรรมดา สมจริง ไม่ซับซ้อน

4. พยายามให้เด็กมีโอกาสได้พบข้อความซ้ำกัน ทำทางและสิ่งที่ทำให้ประหลาดใจ บทปริศนา บทสนทนา การสรุปที่สมเหตุสมผลและเป็นที่น่าพอใจ

5. หนังสือควรจะมี ความแข็งแรงและสะดวกต่อการจับถือ

สรุปได้ว่าลักษณะที่ดีของหนังสือเด็กต้องเป็นหนังสือที่มีความแข็งแรง กระดาษดีเหมาะสมกับวัยทั้งเนื้อเรื่อง รูปแบบของเรื่อง ภาษา ภาพประกอบชัดเจนสีสดใส

2.4 การดูแลรักษาหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

ครูปฐมวัยควรแนะนำเด็กดังนี้ (พูนศรี คัมภีร์ปกรณ. 2537 : 289 - 290)

2.4.1 การถนอม และเก็บหนังสือ

ครูปฐมวัยควรแนะนำเด็กดังนี้

1) เปิดหนังสืออย่างเบามือ อย่าขยำหนังสือ

2) ไม่ควรเปิดหนังสือเกิน 180 องศา ถ้าเป็นหนังสือเล่มใหญ่ควรวางไว้

บนโต๊ะเวลาอ่าน

3) ควรล้างมือและเช็ดมือให้สะอาดก่อนหยิบหนังสือ

4) เมื่อยืมหนังสือออกไปนอกห้องสมุด ควรระวังอย่าให้เปียกฝน หรือวางทิ้งกลางแดด ถ้าฝนตก ครูควรจะหาถุงพลาสติกให้เด็กใส่หนังสือกลับบ้านและย้ำให้เด็กนำถุงกลับมาด้วย

5) ไม่ควรวางหนังสือคว่ำหน้า กางหนังสือทิ้งไว้หรือพับมวนหนังสือ

6) เมื่อพบการดูที่ถูกต้อง ถ้าต้องการเขียนภาพให้ขอเศษกระดาษจากครูอย่าขีดเขียนลงในหนังสือ

นั้น ๆ อีก

- 7) อย่าฉีกหรือตัดภาพที่ต้องการออกจากหนังสือ
- 8) ให้ใช้กระดาษคั่นหนังสือ หรือที่คั่นหนังสือเมื่อต้องการกลับมาดูหน้านั้น ๆ อีก
- 9) ไม่กระซอกหนังสือออกจากชั้น โยนหนังสือหรือทำหนังสือขาด
- 10) ไม่แย่งกันอ่านหนังสือ
- 11) ไม่นอนทับหนังสือ
- 12) ไม่รับประทานอาหารในขณะที่อ่านหนังสือ
- 13) ไม่นั่งทับบนกองหนังสือ
- 14) ไม่ขีดเขียนข้อความบนหนังสือ
- 15) ไม่ทำหนังสือเลอะเทอะ
- 16) เมื่อเห็นหนังสือขาดให้รายงานครู เพื่อจัดการซ่อมก่อนที่จะขาด

มากกว่านี้

พื้นหรือเดินเหยียบ

- 17) เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้ว ให้วางหนังสือไว้บนโต๊ะอย่าวางไว้กับพื้นหรือเดินเหยียบ
- 18) เก็บหนังสือเข้าชั้น ตามหมวดหมู่ที่ครูกำหนดให้

2.4.2 การสอนวิธีเปิดหนังสือ

หนังสือสำหรับเด็กมีหลายรูปแบบ บางชนิดเป็นหนังสือปกอ่อน บางชนิดเป็นหนังสือปกแข็ง และทำจากวัสดุหลายประเภท จึงจำเป็นต้องรู้วิธีการเปิดหนังสือชนิดต่าง ๆ

วิธีเปิดหนังสือทั่ว ๆ ไป ใช้มือจับมุมขวาบนอย่างเบา ๆ แล้ว ค่อย ๆ

เลื่อนมือลงมาถึงตอนล่างจึงพลิกหน้าหนังสือ

สิ่งที่ควรระวัง

- ไม่ควรเปิดหนังสือเกิน 180 องศา
- อย่าพับหนังสือไปข้างหลัง หนังสือจะขาดง่าย
- อย่าเปิดแรง ๆ หนังสือจะชำรุด
- อย่าเล่นแข่งกันเปิดหนังสือเพื่อหาสุขภาพ

วิธีสอน

1. ครูอธิบายวิธีเปิดหนังสือทั่ว ๆ ไป
2. ครูแสดงให้ดู
3. ให้นักเรียนนั่งตามโต๊ะ เลือกหนังสือคนละ 1 เล่ม แสดงการเปิด

หนังสือทั่ว ๆ ไปพร้อม ๆ กัน ครูเดินตรวจดูทีละโต๊ะ

4. เมื่อเด็กทำถูกต้องชมเชย ส่วนคนที่ทำไม่ถูกต้อง ครูคอยแก้ไข

วิธีเปิดหนังสือสามมิติ หนังสือสามมิติ หรือหนังสือภาพสามมิติ

คือ หนังสือที่สร้างขึ้นเป็นพิเศษให้มีภาพลอยเด่นออกมา เพื่อให้เกิดความรู้ลึกสมจริง และสามารถสร้างจินตนาการได้มากกว่าหนังสือทั่ว ๆ ไป หนังสือสามมิติเป็นหนังสือที่มีราคาแพงและชำรุดได้ง่ายกว่าหนังสือทั่ว ๆ ไป ครูจึงควรให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับการเปิดหนังสือสามมิติ คือ ควรเปิดให้เป็นมุมฉากเท่านั้น

สิ่งที่ควรระวัง

- ไม่ควรเปิดหนังสือสามมิติเกิน 90 องศา เพราะจะทำให้ภาพเอนไป

ข้างหลัง

- ถ้าเปิดหนังสือถึง 180 องศา จะทำให้เป็นหนังสือสามมิติเหมือน

หนังสือธรรมดาและสิ่งบังคับให้เป็นภาพแนวตั้งซึ่งซ่อนอยู่ข้างหลังจะชำรุด หนังสือจะเสียการทรงตัว

- หนังสือสามมิติบางเล่มจะมีอุปกรณ์เพิ่มขึ้นมาให้ดูแปลกตาขึ้น

เช่น สั่งให้ “ดิ่ง” “เลื่อน” “ยก” จะต้องดิ่ง หรือเลื่อน หรือยกย่องเบา ๆ มิฉะนั้นหนังสือจะชำรุดและใช้อุปกรณ์นั้นไม่ได้อีกต่อไป

- ไม่เปิดหนังสือสามมิติเล่นแข่งขันกัน

สำหรับวิธีการสอนการเปิดหนังสือสามมิติ สอนโดยวิธีเดียวกันกับวิธีสอนการเปิดหนังสือทั่ว ๆ ไป แต่สอนต่างวันกัน มิฉะนั้นเด็กจะสับสน หลังจากนั้นจะต้องสังเกตพฤติกรรมการเปิดหนังสือของเด็กจนเด็กทำได้เป็นนิสัย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมุมหนังสือ

3.1 ความหมายและความสำคัญของมุมหนังสือ

พูนศรี คัมภีรปกรณ์ (2537 : 280) กล่าวว่ามุมหนังสือ หมายถึง บริเวณหนึ่งของห้องเรียนที่ใช้วางหนังสือและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับหนังสือ จัดเนื้อที่ให้ไว้ใช้ประโยชน์โดยใช้อากหรือชั้นเดียว ๆ กันเป็นมุม มีที่นั่งสบาย มีชั้นวางหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือ เมื่อเด็กมีเวลาว่างสามารถจะเข้าไปนั่งเพื่ออ่านหนังสือได้ตามใจชอบ และศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2538 : 127) ได้ให้ความหมายการจัดมุมหนังสือ หมายถึง การกำหนดสถานที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องสมุดหรือห้องเรียนไว้สำหรับจัดหนังสือที่เลือกสรรแล้วเพื่อเสนอแก่บุคคลเป้าหมาย โดยอาจจะเลือกเสนอหนังสือทั่วไปที่น่าสนใจ หนังสือขณะการประกวด หนังสือภาพ หนังสือลักษณะ

พิเศษ และนอกจากจะเสนอหนังสือแล้วยังอาจจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่เหมาะสมได้อีกเช่น อ่านหนังสือให้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2540 : 3 - 4) ได้กล่าวไว้ว่ามุมหนังสือเป็นกิจกรรมเสรีที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมจัดอยู่ในห้องเรียน มีหนังสือที่เหมาะสมกับเด็ก เช่น หนังสือภาพ หนังสือนิทานประเภทต่าง ๆ มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน ได้แก่ เสื้อ พรม หมอน ฯลฯ เพื่อจูงใจให้เด็กอยากจับต้องเปิดหนังสือเพื่อเป็นการปูพื้นฐานการอ่านให้กับเด็กโดยเด็กเลือกตามความสนใจ ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นขณะใช้มุมหนังสือเมื่ออ่านเสร็จแล้วเก็บเข้าที่มุมหนังสือควรจัดให้ห่างจากมุมที่ใช้เสียงเป็น เช่น มุมบล็อก มุมบ้าน

สรุปได้ว่ามุมหนังสือ หมายถึง การจัดสถานที่ในมุมหนึ่งของห้องเรียนเพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจหนังสือ มีความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่านหรือเรียนรู้จากภาพอย่างอิสระ มีบรรยากาศที่เหมาะสม นั่งสบาย ปราศจากเสียงรบกวน

ความสำคัญของการจัดมุมหนังสือ

1. เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการอ่านในโรงเรียนระดับปฐมวัยบางแห่งมีห้องสมุดของโรงเรียน แต่อยู่คนละห้อง คนละอาคาร ไม่สะดวกต่อการไปใช้บ่อย ๆ ยกเว้นชั่วโมงเข้าห้องสมุด ซึ่งมักจะไปได้เพียงสัปดาห์ละครั้ง ถ้ามีหนังสืออยู่ใกล้ตัวใกล้มือเด็กจะมีโอกาสดูหนังสือ ได้เข้าร่วมกิจกรรมเล่นเกมได้เป็นประจำ บางโรงเรียนจึงจัดให้มีมุมหนังสือในทุกห้องเรียน
2. เพื่อส่งเสริมความพร้อมและฝึกระเบียบวินัย ได้แก่
 - 1) ฝึกให้เด็กได้มีโอกาสยืมหนังสือ ฝึกการใช้หนังสือ เป็นการเพิ่มพูนทักษะการใช้ห้องสมุด
 - 2) เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการอ่าน โดยการจัดกิจกรรมเล่านิทาน เล่นเกม แสดงบทบาทสมมติ
 - 3) ส่งเสริมให้เด็กรักหนังสือ เห็นว่าหนังสือเป็นเพื่อน ให้ความบันเทิง ผ่อนคลายความเครียด
 - 4) ปลูกฝังความรู้สึกรักสวดรักษางาม การเป็นระเบียบ
3. เพื่อส่งเสริมการนั่งอ่านหนังสือที่ถูกต้อง ในมุมหนังสือครูจะสอนการนั่งอ่านหนังสือที่ถูกต้องให้แก่เด็กซึ่งควรจะต้องเริ่มหัดตั้งแต่เด็กแรกเข้าโรงเรียน
4. เป็นแหล่งความรู้ จากมุมหนังสือเด็กจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับ
 - 1) ความรู้ด้านศัพท์ เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์จากหนังสือเพิ่มขึ้น

- 2) ได้ฝึกฝนความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง
- 3) ทำให้เป็นผู้ “ใคร่รู้ใคร่อ่าน”
- 4) ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จากกิจกรรมและจากเรื่องที่อ่าน
- 5) ได้เรียนรู้ความคิดเห็นจากเพื่อน ๆ เช่น จากการสนทนา
- 6) สามารถได้รู้จักและเข้าใจตนเอง
- 7) มีโอกาสพบและได้เลือกหนังสือที่ดี ๆ เป็นการส่งเสริมสเนียมในการอ่าน
- 8) เด็กได้มีโอกาสจดจำคุณธรรมที่ควรเป็นแบบอย่าง (พูนศรี คัมภีรปกรณ์.

2537 : 280)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการจัดมุมหนังสือเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ดูหนังสืออย่างอิสระพร้อมกับฝึกระเบียบวินัยในการจัดเก็บหนังสือหลังการอ่าน และเป็นแหล่งความรู้ เรียนรู้คำศัพท์ จดจำคุณธรรมที่ควรเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตประจำวัน

3.2 วิธีการจัดมุมหนังสือ

การจัดมุมหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย นิตยา สุวรรณศรี (2535 : 39 - 40) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ มุมหนังสือควรมีแสงสว่างเพียงพอและเป็นส่วนตัว ควรอยู่ห่างจากมุมที่มีการเคลื่อนไหวมาก ๆ จัดให้มีการเพิ่มวัสดุอุปกรณ์บางอย่าง ได้แก่ มีโต๊ะหรือชั้นวางหนังสือ เก้าอี้สำหรับเด็กพรมหรือเบาะรองนั่ง ป้ายนิเทศการซึ่งแสดงเกี่ยวกับหนังสือหรือภาพที่ต้องการแนะนำให้เด็กรู้จัก และ พูนศรี คัมภีรปกรณ์ ได้กล่าวถึงที่ตั้งและบรรยากาศของมุมหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย (2537 : 282 - 283) วัตถุประสงค์

1. ที่ตั้งมุมหนังสือในห้องเรียน จะจัดแบ่งเนื้อที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องเรียนเป็นมุมหนังสือ มุมหนังสือควรห่างจากมุมอื่น ๆ โดยเฉพาะมุมที่มีเสียงดัง เช่น มุมของเล่น มุมดนตรี เพื่อให้เป็นสัดส่วน ควรมีที่กัน เช่น อาจใช้ป้ายนิเทศการ ฉากพับ หรือชั้นหนังสือกันก็ได้
2. บรรยากาศ บรรยากาศที่มีส่วนสำคัญในการที่เด็กจะเข้าไปใช้มุมหนังสือด้วยความเต็มใจและประทับใจคือ

2.1 ความเงียบสงบ ในขณะที่เด็กดูหนังสือ เด็กจะต้องใช้สมาธิในการเข้าใจเรื่องราว

2.2 ความสะดวกสบายเป็นสิ่งจูงใจ เช่น มีโต๊ะ ม้านั่ง หมอนปูเสื่อหรือพรม มีดินสอเตรียมไว้ให้เด็กเขียนชื่อ เวลาหยิบหนังสือหรือมีเศษกระดาษที่เด็กสามารถหยิบไปใช้วาดภาพหรือเขียนข้อความที่เขาสนใจ

2.3 แสงสว่าง เป็นสิ่งจำเป็นในการดูรูปภาพ ควรหาที่นั่งด้วยสีนวล สีขาว เพื่อเพิ่มความสว่าง ติดหลอดไฟบริเวณที่ตั้งมุมหนังสือ

2.4 อากาศ มีอากาศถ่ายเทได้ ไม่ร้อนอบอ้าวควรมีพัดลมหรือจัดไว้ใกล้ บริเวณที่มีต้นไม้ใหญ่

2.5 ไกลจากหน้าต่าง ถ้าตั้งมุมหนังสือใกล้หน้าต่าง ฝนจะสาดหนังสือ แสงแดดจะส่องเข้ามามาก ในฤดูหนาวอาจจะมึนปวดแสบตาเกินไป ความจอแจนอกหน้าต่างจะเป็น สาเหตุเบี่ยงเบนความสนใจของเด็ก

2.6 การจัดจะต้องมีศิลปะมีระเบียบไม่รกรุงรัง ตกแต่งด้วยดอกไม้ กระถางต้นไม้ รูปภาพจากหนังสือ เครื่องแขวน ป้ายนิเทศการเกี่ยวกับหนังสือ การอ่านให้ นักเรียนช่วยกันจัดมุมหนังสือบ้าง

2.7 ควรจะมีการกระตุ้นให้เด็กเข้าไปใช้กิจกรรมไปชื่นชมและพักผ่อนคลาย เครียดทำได้ดังนี้

- จูงใจให้เด็กอยากอ่านโดยจัดกิจกรรมอ่านหนังสือให้เด็กฟัง
- เล่านิทานจากเรื่องในหนังสือหรือโดยการใช้นุ่น
- ให้เด็กแสดงบทบาทสมมติหรือเล่นละครจากเรื่องในหนังสือ
- ชวนเด็กสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวข่าวสารต่าง ๆ จากวารสาร หนังสือ
- ให้เด็กจับกลุ่มดูรูปภาพหรืออ่านหนังสือ
- ฝึกจัดหนังสือให้เป็นระเบียบ ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นหนังสือเป็นของพวกเขาเอง จะเกิดความภาคภูมิใจ
- ฝึกให้เด็กหัดยืมและคืนหนังสืออย่างสม่ำเสมอ โดยครูพาเด็กเข้าแถว ไปยืมหนังสือ อย่างถูกวิธีตามลำดับขั้นตอน
- แนะนำให้เด็กนำหนังสือจากบ้านมาแลกเปลี่ยนไว้ที่มุมหนังสือ

สรุปได้ว่า การสร้างบรรยากาศที่ดีจะเป็นการกระตุ้นและจูงใจให้เด็กเริ่ม เกิดความสนใจในมุมหนังสือเห็นคุณค่าและประโยชน์จากการอ่านตลอดจนความเพลิดเพลิน คลายเครียด และรักการอ่านมากขึ้น

3.3 เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือ

อรสา กุมาริ ปุณุต (2524 : 305 - 307) กล่าวว่า เจตคติของเด็กปฐมวัย ที่มีต่อหนังสือ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่แสดงต่อหนังสือในลักษณะต่าง ๆ ที่สังเกตได้

เด็กปฐมวัยเริ่มมีเจตคติต่อหนังสือได้นับตั้งแต่เด็กมีความพร้อมคือ ยินดีที่จะรับฟังแม้ไม่ใช่ลักษณะการอ่านด้วยตนเอง แต่เป็นการรับฟัง เช่น การฟังบทเห่กล่อม บทกลอน ฟังเรื่องราวจากนิทาน ถ้าเด็กแสดงอาการยินดี พอใจ ก็พอที่จะเข้าใจได้ว่า เด็กเริ่มมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่ได้รับฟังนั้นแล้ว ดังนั้น การศึกษาเจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือศึกษาได้จากสิ่งต่อไปนี้

1. พฤติกรรมที่แสดงถึงความรู้สึกรักของเด็ก

เมื่อเด็กได้ฟังบทเห่กล่อม บทกลอน หรือเรื่องราวใดใดแล้ว เราอาจสังเกตดูท่าทางหรือความรู้สึกของเด็กที่แสดงออก เช่น อาการยิ้ม การตอบสนองด้วยการปรบมือ การยินดีตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น การขอร้องให้เล่าซ้ำ การแสดงความรู้สึกออกมาในทางวาจา เช่น ความสงสัยสนใจ เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่แสดงถึงความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง

เมื่อเด็กปฐมวัยได้ฟังเรื่องใดใด และมีเจตคติที่ดีนั้น เราอาจพิจารณาความเข้าใจของเด็กเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้ โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็กได้ดังนี้

- 2.1 สามารถตอบคำถามง่าย ๆ เกี่ยวกับเรื่องได้
- 2.2 สามารถดูภาพแล้วชี้บอกว่าภาพใดคือตัวละครตัวใดในเรื่อง
- 2.3 สามารถบอกได้ว่าตนเองชอบสิ่งใดหรือตัวละครตัวใดเรื่องมากที่สุด
- 2.4 สามารถเลือกภาพเกี่ยวกับเรื่องได้ถูกต้อง
- 2.5 สามารถบอกได้ว่าเรื่องสนุกหรือไม่สนุก
- 2.6 สามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องได้บ้าง
- 2.7 สามารถบอกลักษณะง่าย ๆ หรือลักษณะเด่นของตัวละครได้ เช่น หมูอ้วน กาดำ เป็นต้น

2.8 บางรายจะสามารถเล่าเรื่องที่ได้อ่านได้พอรู้เรื่อง

3. พฤติกรรมอื่น ๆ ที่เด็กมีต่อหนังสือ

เด็กปฐมวัยที่มีเจตคติที่ดีต่อหนังสือ จะมีพฤติกรรมอื่น ๆ ต่อหนังสือ เท่าที่ผู้เขียนสังเกตมีดังนี้

- 3.1 สนใจและชอบฟังเรื่องราวต่าง ๆ เป็นประจำ
- 3.2 แสดงความสนใจอยากได้นิทานต่าง ๆ ที่ตนเองมีความพอใจ และขอร้องให้ผู้ใหญ่จัดหาให้ทุกครั้งที่มีโอกาส

3.3 นำหนังสือติดตัวไปไหนมาไหนด้วย ในลักษณะคล้าย “วางไม่ลง” หรือ “ห่างไม่ได้” เมื่อมีโอกาสก็จะจับต้อง พลิกดู หรือนำมาซักถามคนใกล้เคียง เมื่อมีสถานการณ์

แปลก ๆ เกิดขึ้น เช่น ผู้ปกครองมารับที่โรงเรียนช้า หรือเมื่อต้องไปพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล ก็รู้จักใช้หนังสือเป็นเพื่อน

3.4 หาโอกาสหาหนังสือดูด้วยตนเอง เช่น การเข้าห้องสมุด การหยิบหนังสือจากมุมหนังสือในชั้นเรียน หรือจากหิ้งหนังสือที่บ้าน เป็นต้น

3.5 พิจารณาคุณภาพในหนังสือด้วยความพินิจพิเคราะห์และให้ความสนใจได้เป็นระยะเวลานาน

3.6 รู้จักแลกเปลี่ยนหนังสือดูกับเพื่อน และได้ถามเรื่องราวจากเพื่อนที่รู้เรื่องแล้ว

3.7 รู้จักแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักหนังสือที่ตนเองเห็นว่าสนุกและน่าสนใจ

3.8 รู้จักดูภาพไปพลาง เล่าเรื่องไปพลาง ซึ่งเรื่องเล่าหรือพูดขึ้นนั้นอาจเกิดจากจินตนาการของตนเอง หรือเป็นเรื่องที่ได้เคยได้ยินได้ฟังมา

3.9 แสดงออกถึงความสนใจที่จะให้ผู้ใหญ่ช่วยแก้ไขความบกพร่องของการพูด การอ่าน ในลักษณะที่อาจจะขอให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังก่อนแล้วตนเองพูดหรืออ่านตาม หรือพยายามเลียนแบบการออกเสียงที่ถูกต้องของผู้ใหญ่ เป็นต้น

3.10 รู้จักเก็บรักษา ถนอม และแสดงความเสียหาย เมื่อปรากฏว่าหนังสือของตนชำรุด เสียหาย และคอยระวังดูแลไม่ให้ใครมาหยิบฉวยไป

3.11 มีสมาธิอยู่กับหนังสือ ตลอดจนการรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ได้นานพอสมควร

3.12 ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อหนังสือ เช่น ไม่ฉีก ไม่ขยำขยี้ ไม่ทิ้งขว้าง เป็นต้น

สรุปได้ว่า เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือเป็นสิ่งที่ครูสังเกตได้จากการแสดงออกของเด็กในเรื่องของการฟัง การเข้าใจเรื่องราวโดยตอบคำถามสั้น ๆ ได้ การแสดงออกถึงความสนใจในหนังสือ รักหนังสือ และถนอมหนังสือ

3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติของเด็กที่มีต่อหนังสือ (อรสา กุมาริ ปุณฺท. 2524 : 310 - 312)

3.4.1 ลักษณะเฉพาะของเด็กที่มีผลต่อเจตคติเกี่ยวกับหนังสือ

ตัวเด็กเองเป็นจุดเริ่มต้นของการมีเจตคติต่อหนังสือเพราะเด็กมีเจตคติที่ดีเป็นประการแรกแล้ว การส่งเสริมทางด้านอื่นก็ย่อมมีแนวทางทำได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ปัจจัยที่มีผล

ต่อเจตคติของเด็กต่อหนังสือที่สำคัญที่สุดก็คือตัวเด็กเอง ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมดังต่อไปนี้

1. ทางกาย

เด็กที่มีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ไม่มีความผิดปกติที่เป็นอุปสรรคต่อการอ่าน เช่น สายตา ลิ้นไก่สั้น หรือพูดติดอ่างบ่อย ๆ ย่อมถือได้ว่ามีปัจจัยที่เหมาะสมสำหรับการอ่านอยู่ในตัวแล้ว ดังนั้น เมื่อมีโอกาสดูหนังสือ และมีความสนใจและต้องการอ่านก็จะกระทำโดยสะดวก ไม่มีปัญหาที่จะเกิดความอึดอัด อับอาย และจะพัฒนาการอ่านได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

ในทางตรงกันข้าม เด็กที่มีความบกพร่องทางกายซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการอ่าน ก็อาจเกิดความท้อแท้ใจเพราะรู้สึกว่าการอ่านเป็นเรื่องที่ต้องการความพยายามมาก ต้องต่อสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง และบางครั้งทำให้ตนเองได้รับความอับอายขายหน้า เช่น ลิ้นไก่สั้น เพื่อนก็เห็นเป็นเรื่องขบขัน หัวเราะเยาะเอาบ้าง เป็นต้น ทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน ไม่อยากอ่านและกลับรู้สึกว่าการอ่านเป็นภาระที่ตนเองพึงหลีกเลี่ยงได้มากที่สุดเป็นดี

ดังนั้น ในการเสริมสร้างเจตคติของเด็กที่มีความบกพร่องทางกายเพื่อให้มีเจตคติที่ดีขึ้นต่อการอ่าน จึงต้องอาศัยความเอาใจใส่อย่างจริงใจของครูและผู้ปกครอง ตลอดจนแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในกรณีที่มีความผิดปกติมาก ทั้งนี้นอกจากการแก้ไขที่ตัวเด็กเองแล้ว เราอาจช่วยเด็กให้มีเจตคติที่ดีขึ้นได้ด้วยการจัดสิ่งอื่นชดเชยให้บ้าง เช่น การเล่าเรื่องให้ฟังก่อนการให้อ่านเอง หรือนำเรื่องนั้นมาแนะนำเป็นการส่วนตัวก่อนที่เด็กจะต้องอ่านให้ผู้อื่นฟัง เป็นต้น ช่วยหาทางที่ทำให้ตัวเด็กเองและเพื่อน ๆ ยอมรับในความบกพร่องทางกาย และช่วยสร้างเสริมกำลังใจเด็กที่บกพร่องนั้นให้มีเจตคติที่ดีขึ้น เช่น ถ้ายังอ่านได้ไม่ดีพอก็อาจดูภาพประกอบไปก่อน แล้วค่อย ๆ หัดอ่านไปที่ละน้อย โดยจะมีเจตคติว่าหนังสือเป็นเพื่อนที่ดีของตนเองได้

2. ทางอารมณ์

เด็กแต่ละคนมีอารมณ์แตกต่างกันไป บางครั้งเมื่อเกิดอารมณ์ไม่ปกติต่าง ๆ และได้หนังสือเป็นส่วนช่วยพัฒนาอารมณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น เช่น ในยามที่มีอารมณ์เครียดได้อ่านเรื่องเบาสมอง หรือเด็กที่มีอารมณ์รุนแรง ก้าวร้าว ได้อ่านเรื่องเกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจความอ่อนโยน ก็อาจโน้มน้าวให้มีอารมณ์ดีขึ้น และเกิดเจตคติที่ดีต่อหนังสือว่ามีส่วนช่วยให้ตนเองได้ผ่อนคลายอารมณ์ไม่ปกติเหล่านั้นลง

3. ทางสังคม

ถ้าเด็กเข้าใจและเห็นประโยชน์ของหนังสือว่ามีส่วนช่วยพัฒนาตนเองทางด้านสังคม เช่น ช่วยให้อ่านรู้จักรการใช้ถ้อยคำต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้มีมารยาท

รู้วิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ รู้วิธีประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ และรวมทั้งเป็นวิถีทางที่นำความสำเร็จ
บางประการมาสู่ตนเอง ก็ย่อมจะมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน พยายามที่จะอ่านให้มากขึ้นและรู้จัก
เลือกอ่านสิ่งที่จะมีคุณค่าต่อตนเองด้วย

4. ทางสติปัญญา

เด็กที่มีสติปัญญาดีและได้อยู่ใกล้ชิดกับหนังสือ มีความเข้าใจในสิ่งที่
อ่านได้ดี สามารถใช้สติปัญญาในการพิจารณาถึงวิธีการที่ได้รับการเสนอแนะจากหนังสือหรือ
สามารถแก้ปัญหาที่ท้าทายปัญหาของตนเองได้ด้วยดี มักจะมีเจตคติที่ดีต่อหนังสือ และถือว่า
การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาภูมิปัญญาของตนเองได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า เด็กจะมีเจตคติที่ดีต่อหนังสือมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับ
ความพร้อมและพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ทางกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม และสติปัญญา
ของเด็กเป็นสำคัญ

3.5 สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อเจตคติของเด็กเกี่ยวกับหนังสือ (อรสา

กุมาริ ปุณฺหุต. 2524 : 312 - 314) กล่าวไว้ดังนี้คือ

1. ครอบครัว

1.1 ครอบครัวที่มีบุตรน้อย เด็กมักจะได้รับการเอาใจใส่ดูแลได้ดีกว่า
ครอบครัวที่มีบุตรมาก ซึ่งพ่อแม่จะต้องแบ่งปันความเอาใจใส่ไปให้แก่ลูก ๆ แต่ละคนกระจาย
มากขึ้น การที่จะสนองความต้องการของเด็กแต่ละคนอาจไม่ทัดเทียมกัน หรือไม่เพียงพอ
เท่าที่ควร การปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อหนังสืออาจมีโอกาสน้อยลงด้วย เช่น พ่อแม่ไม่มีเวลาพอที่
จะแนะนำหรือจัดหาหนังสือดี ๆ มาให้ลูกอ่านได้เพราะมัวทำมาหากิน หรือจัดหามาให้ได้แล้ว
ก็ต้องมีการแบ่งปันกัน รับช่วงกันในระหว่างลูก ๆ ทำให้เด็กมีโอกาสดูหรือเป็นเจ้าของ
ลดน้อยลง ซ้ำบางครั้งอาจเกิดการแก่งแย่งหรือความรู้สึกในทางลบ เช่น เป็นน้องต้องได้หนังสือ
เก่าต่อจากพี่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อหนังสือได้ การให้โอกาสเลือกหาหนังสือ
ดี ๆ มาอ่านด้วยตนเอง เป็นต้น

1.2 ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวมีส่วนสนับสนุนหรือบั่นทอน
เจตคติที่ดีของเด็กต่อหนังสือได้ กล่าวคือ ถ้าในครอบครัวมีความสัมพันธ์ ความรัก ความเข้าใจ
ความอบอุ่น อารี ตลอดจนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง เด็กในครอบครัวก็จะได้รับความอบอุ่น
กำลังใจ รู้จักการแบ่งเวลา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ง่ายต่อการพัฒนาหรือปลูกฝังเจตคติที่ดีงาม
ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การพูด การปรับตัว การอ่าน การเลือกหาหนังสือ การเก็บรักษา ตลอดจน

การแก้ปัญหาและการช่วยพัฒนาการอ่าน เช่น ถ้าพ่อแม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับลูกก็ย่อมจะเอาใจใส่ที่จะพูดจาแนะนำลูกให้รู้จักหาหนังสืออ่านหรือจัดหาหนังสือที่มีคุณภาพมาให้แล้วอ่านให้ฟัง สอนให้อ่าน ตลอดจนแนะนำให้รู้จักเก็บรักษาหนังสือด้วย เช่นนี้เป็นต้น

1.3 เศรษฐกิจของครอบครัว มีส่วนเกี่ยวข้องกับเจตคติของเด็กต่อหนังสืออย่างเห็นได้ชัดกล่าวคือ ครอบครัวที่มีฐานะดีพอที่จะจัดหาหนังสือที่ดีมีคุณค่าให้เด็กได้อ่านได้มากกว่าครอบครัวที่ขัดสนซึ่งจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในด้านอื่นที่มีความจำเป็นมากกว่า ชำนาญอาจมีเจตคติที่เด็กอาจคล้อยตามได้ง่ายในทางที่ว่า การหาซื้อหนังสืออ่านเป็นความสิ้นเปลืองมิใช่การประเทืองปัญญาหรืออารมณ์

1.4 เจตคติ ค่านิยม และจุดมุ่งหมายของครอบครัวมีส่วนสร้างเสริมเจตคติของเด็กต่อหนังสือ กล่าวคือ ถ้าครอบครัวใดที่มีเจตคติและค่านิยมที่ดีต่อหนังสือ ก็มักจะพยายามหาวิธีการปลูกฝังเจตคติดังกล่าวให้กับเด็กไม่ว่าจะเป็นการจัดหาหนังสือ แนะนำให้อ่าน ช่วยแก้ไขความบกพร่องในการอ่าน ส่วนจุดมุ่งหมายของครอบครัวซึ่งมีความแตกต่างกันไปแต่ละครอบครัว เช่น บางครอบครัวมุ่งหวังให้บุตรธิดาได้ศึกษาให้มากที่สุด ก็จะสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการได้อ่านมาก ได้รู้มากและสนับสนุนการหาความรู้ในทุก ๆ ทาง ซึ่งเชื่อมโยงมาถึงการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อหนังสือด้วย แต่บางครอบครัวมิได้มีจุดมุ่งหมายในด้านการศึกษาที่สูงส่งก็อาจเห็นว่าหนังสือมีคุณค่าเพียงการให้ความรื่นรมย์ ความเพลิดเพลินเท่านั้น เป็นต้น

1.5 วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งจะเป็นไปตามความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และจุดมุ่งหมายของแต่ละครอบครัว ดังนั้นครอบครัวใดมีความเชื่อว่าหนังสือมีคุณค่าก็จะพยายามส่งเสริมเรื่องของการอ่าน ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการอ่าน มีการกระทำอันเป็นการแสดงถึงการเห็นคุณค่าของการอ่าน เช่น ยอมให้เด็กได้มีเวลาอ่านหนังสือบ้างแทนที่จะให้ทำงานอื่นตลอดเวลาหรือไม่ทำสิ่งใดที่เป็นการบั่นทอนการอ่าน เป็นต้น

2. โรงเรียน

โรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เด็กมีเจตคติต่อหนังสือ กล่าวคือ สภาพของโรงเรียนและการจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นการสนับสนุนการอ่าน เช่น มีห้องสมุดที่เหมาะสม บรรยากาศที่เหมาะสมในโรงเรียน มีหนังสือที่ดีมีคุณภาพเพียงพอที่เด็กจะเลือกหาอ่านได้ตามความพอใจ มีครูให้ความสนใจสนับสนุนการอ่าน ไม่ว่าในลักษณะของการจัดกิจกรรมแก้ไขความบกพร่องของการอ่าน หรือการส่งเสริมกำลังใจผู้อ่าน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องสำคัญต่อการก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อหนังสือได้ทั้งสิ้น

3. เพื่อน

เพื่อนของเด็กมีทั้งเพื่อนบ้านและเพื่อนที่โรงเรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อตัวเด็กมาก เพราะเด็กอาจถ่ายทอดลักษณะนิสัย หรือการใช้ภาษาสื่อสารกันได้อย่างที่เราพูดง่าย ๆ ว่า “เด็กติดนิสัยมาจากเพื่อน” ได้นั้นเป็นความจริงที่สุด ดังนั้น ถ้าในหมู่เพื่อนมีเจตคติที่ดีต่อหนังสือก็จะช่วยให้เด็กเป็นเช่นนั้นไปได้ด้วย ทั้งผู้ปกครองและครูควรเอาใจใส่ดูแลสอดส่องดูแลถึงการคบเพื่อน และคอยชี้แนะ ตักเตือนหรือแก้ไขพฤติกรรมที่อาจทำให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อหนังสือ เช่น การชวนกันเล่นเมื่อควรอ่าน การแอบฉีกภาพ หรือข้อความที่ตนเองชอบจากหนังสือในห้องสมุด การไม่อ่านหนังสือเมื่อมีการกำหนดให้ เป็นต้น

4. สื่อมวลชน

สื่อมวลชนในรูปสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น นิทาน การ์ตูน หนังสือเล่ม หนังสือพิมพ์ หรือวารสาร ล้วนเป็นสิ่งที่เด็กมีโอกาสจะได้สัมผัสและมีผลต่อเจตคติของเด็กทั้งสิ้น เพราะเด็กมีความอยากรู้อยากเห็นโดยมักเริ่มสนใจรูปภาพก่อนแล้วจึงอ่านคำบรรยายและเรื่องราว เมื่ออ่านแล้วก็คิดและติดตามเรื่อง คล้อยตามเรื่องและอาจเอาแบบอย่างจากตัวละครในเรื่อง เป็นต้น ถ้าเด็กได้อ่านสิ่งที่เป็นประโยชน์สนุกสนานก็จะทำให้ชอบอ่านอยู่เป็นประจำ ดังนั้น เราจึงควรเอาใจใส่ต่อการคัดเลือกหรือจัดหาหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่มีประโยชน์ในการพัฒนาพฤติกรรมเด็กและปลูกฝังเจตคติที่ดีงามให้เด็กเสมอ

สรุปได้ว่า ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน สื่อมวลชน ล้วนเป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติที่ดีหรือไม่ดีกับเด็กได้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของเด็กปฐมวัยแสดงให้เห็นว่า เด็กในวัยนี้ควรได้รับการตอบสนองการเรียนรู้ให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านภาษา จะเป็นภาษาพูด ภาษาฟัง ภาษาเขียน หรือภาษาอ่าน เด็กควรจะได้เรียนรู้การอ่านหนังสือ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการไขกุญแจสำคัญไปสู่ขุมมหาสมบัติแห่งความรู้ทั้งหมด เป็นแหล่งรวบรวมสรรพสิ่งต่าง ๆ ชีวิตในช่วงนี้เป็นช่วงที่สมองของเด็กเปิดกว้างเพื่อรับข้อมูลต่าง ๆ เป็นช่วงที่เขาเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างได้โดยไม่รู้สึกว่าต้องใช้ความพยายามอะไรเลย เด็กจะเรียนการอ่านหนังสือได้โดยง่าย สันต์ สิงห์ภักดี (2539 : 32 - 33) การอ่านต้องเริ่มต้นตั้งแต่อายุยังน้อย ๆ โดยการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ และความพร้อมทางการอ่านให้กับเด็กเสียก่อน ด้วยการให้ความรักความอบอุ่นเพียงพอ ส่งเสริมให้ร่างกายและสติปัญญาพัฒนาไปตามลำดับขั้น พร้อมกับการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กมีความสนใจใคร่หาใคร่อ่าน และเมื่อเด็กพร้อมที่จะเรียนอ่าน จนสามารถอ่านเองได้ (ประเทิน มหาพันธ์ุ 2530 : 77) การให้เด็กเล็ก ๆ อ่าน

หนังสือเองและวาดภาพในสมองขึ้นเองตามคำบรรยายที่เด็กต้องพยายามอ่านเองนั่นเป็นงานหนักมาก และทำได้ยากถ้าหากผู้ใหญ่เป็นผู้อ่านให้ฟัง เด็กฟังเรื่องราวจากหู ส่วนสายตาไล่ดูภาพในหนังสือภาพไปตามคำบรรยายและวาดภาพขึ้นเองในหัว เด็กจะเข้าใจได้ง่ายกว่า และวิธีการนี้ช่วยให้เด็กสร้างพลังจินตนาการได้ดีกว่า ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของพลังเรียนรู้จากการอ่านหนังสือ พรอนงค์ นิยมคำ (2538 : 29 - 30) และยังไม่มีหลักฐานว่าการหัดอ่านหนังสือตั้งแต่อายุน้อยเป็นการทำลายสมองและก่อให้เกิดปัญหาภายหลังแต่กลับเป็นตรงกันข้ามมากกว่า เด็กจะเรียนรู้การพูดจากพ่อแม่ได้โดยไม่ลำบากขึ้นใด การที่เด็กเรียนรู้การอ่านหนังสือก็เป็นเรื่องไม่ลำบากขึ้นนั้น เพราะคำพูดก็คือเสียงและตัวหนังสือก็คือภาพ เด็กจะจำเสียงและภาพไปพร้อม ๆ กัน (ประเวศ วะสี. คำนิยม) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้เด็กเรียนรู้โดยการกระทำจากสิ่งที่เด็กสนใจ และเป็นประสบการณ์ของเด็กเองซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องอันจะเป็นแนวทางในการปูพื้นฐานการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย หญิง อายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างดำเนินการดังนี้

1. สุ่มห้องเรียนสำหรับเป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 4 ห้องเรียนมาเป็น 2 ห้องเรียนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้นักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 61 คน
2. จำแนกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยโดยใช้คะแนนสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้คะแนนสูงสุด 23 คะแนน ต่ำสุด 8 คะแนน
3. จัดอันดับคะแนนจากต่ำสุดถึงสูงสุดของแต่ละชั้นเรียนแล้วจับคู่คะแนนได้โดยตัดคะแนนที่ซ้ำออกได้คะแนน 24 คู่ โดยจำแนกเป็นแต่ละชั้นเรียน ชั้นเรียนละ 24 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คู่ โดยนับจากคะแนนต่ำสุดขึ้นไปถึงอันดับที่ 20
4. จับฉลากเลือกแต่ละกลุ่มเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน ดังนี้

กลุ่มทดลอง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ

กลุ่มควบคุม การจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง แบ่งเป็น 5 หมวด จำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วยข้อรายการสังเกตดังนี้

1. การถนอมหนังสือ มี 5 ข้อ
2. การเปิดปิดหนังสือ มี 3 ข้อ
3. การหยิบจับหนังสือ มี 5 ข้อ
4. การจัดเก็บหนังสือ มี 4 ข้อ
5. การเคลื่อนสายตา มี 4 ข้อ
6. มารยาทการใช้หนังสือ มี 3 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้หนังสือเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง

2. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง จำนวน 25 ข้อ

3. หาความเที่ยงตรงของเนื้อหา

3.1 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเพื่อหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบสังเกต จากผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1) อาจารย์ราศี ทองสวัสดิ์

อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน กรุงเทพมหานคร

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ วินโกมินทร์

อาจารย์ภาควิชาอนุบาลศึกษาศาสนาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลงกรณ์

3) อาจารย์ศุภกมล เกียรติสุนทร

อาจารย์ภาควิชาอนุบาลศึกษาศาสนาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลงกรณ์

4) อาจารย์จิตพรพรรณ ทองคำ

อาจารย์ภาควิชาอนุบาลศึกษา สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

5) อาจารย์บุญเรือน ศรีจันทคำ

อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

จากการตรวจของผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อรายการของเครื่องมือจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ใน 5 ท่าน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เห็นชอบ โดยให้ปรับแก้ทางภาษาให้มีความชัดเจนและ 3 ใน 5 ท่าน ให้แก้ไขข้อรายการที่ 6 มารยาทในการใช้หนังสือข้อที่ 6.1 และข้อที่ 6.2ให้นำมาปรับเป็น หยิบหนังสือครั้งละ 1 เล่ม หลังจากปรับเครื่องมือแล้วได้ข้อรายการของแบบสังเกตจำนวนทั้งสิ้น 24 ข้อ

3.2 หาค่าดัชนี IOC ของแบบสังเกต พบว่า ได้ค่า IOC ต่ำสุด .60 ขึ้นไปจึงเก็บข้อรายการทั้งหมด นำแบบสังเกตพฤติกรรม นำแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องไปทดลองใช้กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 20 คน ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง นำผลของการสังเกตคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมจากผู้สังเกต 3 คน โดยใช้สูตรความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ (Congeneric Reliability) ของคริสตอฟ (Kristof) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2533 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Kristof. 1974) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

การดำเนินการทดลองและการรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการทดลองแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 : 216)

ตาราง 1 แผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	กลุ่ม	สอบหลัง
ER	T1	X	T2
CR	T1	-	T2

เมื่อ	E	แทน	กลุ่มทดลอง
	C	แทน	กลุ่มควบคุม
	R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
	T1	แทน	การทดสอบก่อนทดลอง

T2	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง
X	แทน	การดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่าน
-	แทน	การดำเนินการจัดกิจกรรมการอ่าน ตามความสนใจ

2. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมการทดลอง

2.1.1 การเตรียมผู้ช่วยผู้วิจัย

2.1.2 คัดเลือกผู้วิจัยเพื่อเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง

จำนวน 2 คน โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกโดยผู้ช่วยผู้วิจัยจะต้องเป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนในเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

2.2 การฝึกผู้ช่วยผู้วิจัย

ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสังเกต ดังนี้

2.2.1 ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์ให้เข้าใจตรงกัน เพื่อสามารถบันทึกการสังเกตได้

2.2.2 ฝึกการสังเกตจริงในช่วงที่ผู้วิจัยทดลองใช้ (Try out) หลังจากที่ถูกผู้ช่วยผู้วิจัยศึกษาจุดมุ่งหมายของการวิจัยและพฤติกรรมที่จะสังเกตแล้ว ผู้ช่วยผู้วิจัยจะต้องเข้าใจวิธีการสังเกต การบันทึกการสังเกตด้วย ในการสังเกตผู้วิจัยคนที่ 1 และคนที่ 2 จับคู่กัน ผู้วิจัยนำผลการสังเกตมาหาคำความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ของคริสตอฟ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2533 : 30)

2.3 ดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน วันละ 20 นาที รวม 40 ครั้ง ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. ก่อนดำเนินการทดลองวิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน สังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องในมุมหนังสือ โดยการบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเวลา 3 วัน วันละ 20 นาที

3. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในช่วงกิจกรรมการเล่นตามมุมในมุมหนังสือโดย

3.1 กลุ่มทดลอง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ

3.2 กลุ่มควบคุม การจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ
ในแต่ละกลุ่มจะได้รับการจัดกิจกรรมตามวัน เวลา ดังนี้

ตาราง 2 การดำเนินการทดลอง

สัปดาห์	วัน	เวลา 10:00 - 10:20	เวลา 10:30 - 10:50
1	จันทร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	อังคาร		กลุ่มควบคุม
	พุธ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	พฤหัสบดี		กลุ่มควบคุม
	ศุกร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม

หมายเหตุ สัปดาห์ที่ 2 จะสลับเวลาของกลุ่มควบคุมเป็นเวลา 10.00 - 10.20 และสลับเวลาของกลุ่มทดลองเป็นเวลา 10.30 - 10.50 แล้วสลับกลับไปมา จนถึงสัปดาห์ที่ 8

4. ในการดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ และการจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ

ตาราง 3 แผนการจัดกิจกรรม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	การจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจ
<u>ขั้นนำ</u> เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนเริ่มกิจกรรมการอ่าน <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> 1. ให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมในมุมหนังสือวันละ 20 คน ตามรายชื่อที่ครูจัดไว้ 2. เด็กเลือกดูหนังสือได้ตามความสนใจอย่างอิสระ โดยให้หยิบอ่านคนละ 1 เล่ม ประมาณ 5 นาที จากนั้นให้เด็กเก็บหนังสือเพื่อเตรียมฟังครูอ่าน 3. ครูเลือกหนังสือที่เด็กสนใจมากที่สุดขณะนั้น มาสาธิตการใช้หนังสือพร้อมกับอ่านหนังสือให้เด็กฟัง โดยเลือกหนังสือจากชั้นมา 1 เล่ม <u>ขั้นสรุป</u> 1. ครูและเด็กสรุปเนื้อหาและสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟัง โดยดูภาพจากหนังสือที่อ่านประกอบ 2. ครูและเด็กช่วยกันเก็บหนังสือเข้าชั้นให้เรียบร้อย	<u>ขั้นนำ</u> เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนเริ่มกิจกรรมการอ่าน <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> 1. ให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมในมุมหนังสือวันละ 20 คน ตามรายชื่อที่ครูจัดไว้ 2. เด็กเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านในมุมหนังสืออย่างอิสระตามความสนใจ <u>ขั้นสรุป</u> 1. ครูบอกหมดเวลา 2. ให้เด็กช่วยกันเก็บหนังสือเข้าชั้นให้เรียบร้อย

5. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้บันทึกไว้โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องเช่นเดียวกันกับก่อนการทดลองดังนี้

5.1 การสังเกตแบ่งเด็กเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

กลุ่มที่ 1 จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 2 จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 3 จำนวน 6 คน

สังเกตพฤติกรรมในมุมหนังสือ 20 นาที ในการสังเกตผู้สังเกต 2 คน

จะสังเกตเด็กคนเดียวในเวลาเดียวกัน

5.2 การบันทึกคะแนน การให้คะแนนของแบบสังเกตพฤติกรรม

ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ให้นับเพียง 1 ครั้ง โดยเขียนเลข 1 ลงในช่วงเวลาที่พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้น ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการไม่เกิดขึ้นให้เขียนเลข 0 ในช่วงเวลานั้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนของกลุ่มทดลองที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือ ที่ถูกต้องก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้สูตร t - test Dependent
2. นำคะแนนของกลุ่มควบคุมที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือ ที่ถูกต้องก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้สูตร t - test Dependent
3. นำคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังจากการทดลองมาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้สูตร t - test Independent

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. หาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง โดยวิธีหา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526 : 89)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับ ลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง โดยนำแบบสังเกตไปทดลองใช้ (Try out) และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตจากผู้สังเกต 3 คน โดยใช้สูตรความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ (Congneric Reliability) ของคริสตอฟ)

$$K_{tt}^r = \frac{\{Sx_1x_2 \ Sx_1x_3 + Sx_1x_2 \ Sx_2x_3 + Sx_1x_3 \ Sx_2x_3\}}{S_x^2 (Sx_1x_2) (Sx_1x_3) (Sx_2x_3)}$$

เมื่อ	K_{tt}^r	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
	Sx_1x_2	แทน	ความแปรปรวนร่วมของผู้สังเกตคนที่ 1 กับคนที่ 2
	Sx_1x_3	แทน	ความแปรปรวนร่วมของผู้สังเกตคนที่ 1 กับคนที่ 3
	Sx_2x_3	แทน	ความแปรปรวนร่วมของผู้สังเกตคนที่ 2 กับคนที่ 3
	S_x^2	แทน	ความแปรปรวนร่วมของผู้สังเกตทั้ง 3 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความแปรปรวน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 63)

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้หนังสือถูกต้องก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ
และอังคณา สายยศ. 2536 : 87)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนน
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนผู้สังเกต

4. เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้หนังสือถูกต้องระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

โดยใช้สูตร t - test แบบ Independent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 84)

$$t = \frac{X_1 - X_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}}}$$

โดยมี $df = n_1 + n_2 - 2$

เมื่อ X_1, X_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

n_1, n_2 แทน จำนวนนักเรียนของคะแนนในกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าวิกฤตที่พิจารณาจากตาราง t

** แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กลุ่มทดลอง แทน เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กลุ่มควบคุม แทน เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ กับกิจกรรมการอ่านตามความสนใจที่มีต่อพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรม การใช้หนังสือที่ถูกต้อง

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัยระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัยก่อน การทดลองและหลังการทดลองภายในกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ก่อนการทดลองหลังการทดลอง 6 สัปดาห์ และ 8 สัปดาห์

กลุ่มตัวอย่าง	X	SD
<u>กลุ่มทดลอง</u>		
ก่อนการทดลอง	14.88	2.86
หลังการทดลอง 6 สัปดาห์	20.68	1.01
หลังการทดลอง 8 สัปดาห์	21.95	0.56
<u>กลุ่มควบคุม</u>		
ก่อนการทดลอง	15.05	3.44
หลังการทดลอง 6 สัปดาห์	20.20	0.65
หลังการทดลอง 8 สัปดาห์	20.73	0.44

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้หนังสือพฤติกรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	t
กลุ่มทดลอง	20	14.88	2.86	-0.17
กลุ่มควบคุม	20	15.05	3.44	

$$p > .01$$

จากตาราง 5 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน

ในการตรวจสอบการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้หนังสือจึงทำการทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยแยกพิจารณาเป็น 2 ตอน คือระยะ 6 สัปดาห์ และ 8 สัปดาห์ ได้ผลดังตาราง 6 และ 7

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมหลังการทดลอง 6 สัปดาห์

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	t
กลุ่มทดลอง	20	20.68	1.01	1.58
กลุ่มควบคุม	20	20.20	0.65	

$p > .01$

จากตาราง 6 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ และการจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจ
ระหว่างการทดลอง 6 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่ม
ทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมหลังการทดลอง 8 สัปดาห์

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	t
กลุ่มทดลอง	20	21.95	0.56	7.67**
กลุ่มควบคุม	20	20.73	0.44	

$p < .01$

จากตาราง 11 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านในมุมหนังสือและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามความสนใจหลังการทดลอง 8 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัย
ก่อนการทดลองและหลังการทดลองภายในกลุ่มดังแสดงในตารางที่ 8 - 11

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลองก่อน
การทดลองและหลังการทดลอง 6 สัปดาห์

ตัวแปรตาม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
พฤติกรรมการใช้หนังสือ ที่ถูกต้อง	20	14.88	2.86	20.68	1.01	10.37**

** $p < .01$

จากตาราง 8 แสดงว่าพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัด
กิจกรรมส่งเสริมการอ่านก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองหกสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือ
ที่ถูกต้องสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง
และหลังการทดลอง 8 สัปดาห์

ตัวแปรตาม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
พฤติกรรมการใช้หนังสือ ที่ถูกต้อง	20	14.88	2.86	21.95	0.56	10.97**

** $p < .01$

จากตาราง 9 แสดงว่าพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัด
กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือก่อนการทดลองและหลังการทดลองแปดสัปดาห์
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการทดลองเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้
หนังสือที่ถูกต้องสูงกว่าการทดลอง

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มควบคุม
ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 6 สัปดาห์

ตัวแปรตาม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
พฤติกรรมการใช้หนังสือ ที่ถูกต้อง	20	15.05	3.44	20.20	0.65	6.26**

** $p < .01$

จากตาราง 10 แสดงว่า พฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการ
จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านก่อนการทดลองและระหว่างการทดลอง 6 สัปดาห์ แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือ
ที่ถูกต้องสูงกว่าการทดลอง

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มควบคุมก่อน
การทดลองและหลังการทดลอง 8 สัปดาห์

ตัวแปรตาม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
พฤติกรรมการใช้หนังสือ ที่ถูกต้อง	20	15.05	3.45	20.73	0.44	7.02**

** $p < .01$

จากตาราง 7 แสดงว่าพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัด
กิจกรรมการอ่านตามความสนใจก่อนการทดลองและหลังการทดลองแปดสัปดาห์แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือ
ที่ถูกต้องสูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือและได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามความสนใจ ซึ่งสรุปได้เป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือกับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามความสนใจ

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือมีพฤติกรรมการใช้หนังสือถูกต้องแตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือมีพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจมีพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย หญิง อายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียนชุมชนวัดบางขัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียน ชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี

กำลังเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนชุมชนวัดบางขัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องซึ่งมีค่าความเที่ยง .94 จำนวน 24 ข้อ แบ่งเป็น 5 หมวดคือ

- การถนอมหนังสือ
- การเปิดปิดหนังสือ
- การหยิบจับหนังสือ
- การจัดเก็บหนังสือ
- การเคลื่อนสายตา
- มารยาทการใช้หนังสือ

4. การดำเนินการทดลอง

4.1 ก่อนดำเนินการทดลองผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องเพื่อเป็นคะแนนก่อนการทดลองโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง

4.2 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในช่วงกิจกรรมเสรีในมุมหนังสือ โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ และกลุ่มควบคุมได้รับการกิจกรรมการอ่านตามความสนใจ

4.3 หลังการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องในสถานการณ์เสรีในมุมหนังสือโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องเช่นเดียวกับการสังเกตพฤติกรรมก่อนการทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้หนังสือก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามความสนใจ โดยใช้ t - test

สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องเมื่อครบ 8 สัปดาห์แตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการกิจกรรมการอ่านตามความสนใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ในระยะ 6 สัปดาห์ไม่แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .01

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านในมุมหนังสือมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม การใช้หนังสือก่อนการทดลองและหลังการทดลองทั้งระยะ 6 สัปดาห์ และ 8 สัปดาห์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม การอ่านก่อนและหลังการทดลองทั้งระยะ 6 สัปดาห์ และ 8 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กับ การอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ พบว่าก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการใช้ หนังสือที่แตกต่างกัน กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องสูงกว่ากลุ่ม ควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุม หนังสือสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องได้ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการใช้ หนังสือถูกต้องแตกต่างจากกลุ่มที่ใช้กิจกรรมการอ่านตามความสนใจสามารถอภิปรายได้ว่า การที่เด็กสามารถเปิดปิดหนังสือ หยิบจับ จัดเก็บ เคลื่อนย้ายตา ตลอดจนมีมารยาทในการใช้ หนังสือ ถนอมหนังสือได้ถูกต้องเกิดจากการดูการเห็นตัวอย่างการอ่านของครูแต่ละวันทุกวัน ตลอด 8 สัปดาห์ ซึ่งการเห็นตัวอย่างนี้สอดคล้องกับแบบดูราที่กล่าวว่า มนุษย์มีการเรียนรู้พฤติกรรมจากประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น หรือการเรียนรู้จากตัวแบบ (Learning Through Modeling) ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยอาศัยการสังเกต (Bandura, 1977 : 22 - 27) จากการที่เด็กได้เห็นพฤติกรรมการอ่าน หนังสือนิทานของครูเด็กจะเรียนรู้วิธีการของครูทั้งการหยิบจับ เปิดหนังสือ การใช้สายตา สิ่ง ที่สังเกตเห็นได้คือพฤติกรรมการอ่านและความสนใจในการอ่านของเด็กจากหนังสือเล่มนั้นเป็น พิเศษ โดยเด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมการอ่านของครู เด็กบางคนอาจอ่านออกเสียงพร้อมกับใช้นิ้วชี้ตัวหนังสือแต่ละบรรทัดตามเนื้อเรื่องที่ได้รับฟังจากครูมา แม้ว่าการดูแบบอย่างใน 6 สัปดาห์ จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก็ตาม เมื่อใช้เวลา 8 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง

สูงขึ้นและแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันกลุ่มควบคุมก็มีความแตกต่างเช่นเดียวกันแต่ค่าคะแนนเฉลี่ยของการสังเกตน้อยกว่ากลุ่มทดลองซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการให้ประสบการณ์แก่เด็กโดยวิธีการเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) อย่างสม่ำเสมอโดยการเข้ากิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นประจำทุกวัน วันละ 20 นาทีจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ วิธีการฝึกที่สอดคล้องกับวัยของเด็กซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้บรรยากาศของมุมหนังสือ และการอ่านหนังสือนิทานของครูประกอบคำถามเพื่อสร้างความสนใจในการอ่านให้กับเด็ก ในการฝึกให้เด็กสนใจในการอ่านสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ วัยที่จะได้รับการฝึก หนังสือที่เด็กให้ความสนใจ การอ่านให้เด็กฟัง เวลาที่ใช้ในการอ่าน ตลอดจนความสนใจของเด็กในการอ่านของเด็กวัย 4-5 ขวบ เด็กควรจะได้ชี้ตัวหนังสือที่อ่านเป็นครั้งคราว เพื่อฝึกให้เด็กเคลื่อนไหวสายตาจากซ้ายไปขวาและจากบรรทัดบนมาหาบรรทัดล่าง ก็จะเป็นการเตรียมความพร้อมการอ่านให้กับเด็ก (ราศี ทองสวัสดิ์. 2535 : 35) อีกประการหนึ่งการอ่านหนังสือที่มีรูปภาพสวยให้เด็กฟัง ชักจูงให้เด็กพูดเกี่ยวกับเรื่องและรูปภาพ ได้พิจารณารูปภาพสวย ๆ ด้วยตนเอง การท่องบทกลอนหรือพูดถึงเรื่องในหนังสือ จะทำให้เด็กสนใจและกลับไปอ่านหนังสือเล่มเดียวกันนั้นอีก (แนนซี ลารวิก. 2533 : 48) และการปลูกฝังให้เด็กคุ้นเคยกับการฟัง การอ่านของครูจะทำให้เด็กได้รับรู้คำสั่งในห้องเรียนได้ดี มีสมรรถิยาคว่าเด็กที่ขาดการฟังการอ่านหนังสือ (นิดดา หงษ์วิวัฒน์. 2537 : 8)

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือเพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้หยิบจับหนังสือได้เรียนรู้การอ่านจากภาพ การถนอมหนังสือ เปิดปิดหนังสือได้ถูกต้อง จัดเก็บหนังสือเข้าชั้นหลังจากที่อ่านเสร็จ มีมารยาทในการใช้หนังสือ ไม่แสดงอาการอยากได้หนังสือจากเพื่อนขณะที่เพื่อนอ่านยังไม่จบ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งสันต์ สิงห์ภักดี (2539 : 32 - 33) ได้กล่าวไว้ว่าการอ่านหนังสือถือว่าเป็นงานในหน้าที่สูงสุดของสมองมนุษย์เพราะการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ นั้นต้องสามารถอ่านหนังสือออกจึงจะเรียนได้ ในช่วงชีวิตตั้งแต่ 1 - 5 ขวบ เด็กควรจะได้เรียนรู้การอ่านหนังสือซึ่งเปรียบเสมือนการไขกุญแจสำคัญไปสู่ขุมมหาสมบัติแห่งความรู้ทั้งมวลที่สมองของเด็กเปิดกว้างเพื่อรับความรู้เกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ที่เขาเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างได้โดยไม่รู้สึกว่าจะต้องใช้ความพยายามอะไรเลย เด็กจะเรียนการอ่านหนังสือได้โดยง่ายถ้าเขามีโอกาสเรียนปฏิสัมพันธ์ของครูในทางบวกซึ่งจะต้องมีอยู่ตลอดเวลา ซึ่งแฟลนเดอร์ (จิรวัดณ์ นิเวตร. 2526 : 84 ; อ้างอิงมาจาก Flanders. 1959) ได้ประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กพบว่า การให้เด็กมีอิสระในการแสดงออก ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก ยกย่องชมเชย

มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดี จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในห้องเรียน ซึ่งในการวิจัยนี้ เด็กกลุ่มทดลองจะได้รับจากครูโดยตรง

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. ใน 2 สัปดาห์แรก ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีลักษณะการหยิบจับหนังสือ เก็บไว้เป็นของตัวเองคนละหลายเล่ม เนื่องจากเป็นหนังสือใหม่และมีจำนวนหลายเล่มทำให้เด็กสนใจ เมื่อเด็กเข้าโครงการวิจัยในสัปดาห์ที่ 3 เด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้หนังสือดีขึ้น

2. ลักษณะการเปิดปิดหนังสือของเด็ก เนื่องจากเด็กมีพัฒนากล้ามเนื้อมือที่ยังไม่แข็งแรง การเปิดปิดหนังสือจะไม่คล่องแคล่วและจะมีพฤติกรรมตามที่เด็กคุ้นเคย เด็กจะใช้มือซ้ายในการเปิด ซึ่งเด็กสังเกตจากครู ครูควรชี้แนะและเปลี่ยนพฤติกรรมการเปิดปิดหนังสือของเด็ก

3. การที่ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟัง โดยไม่ให้ดูภาพจากหนังสือทำให้เด็กแสดงอาการอยากรู้ อยากเห็นภาพในหนังสือเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ เมื่อครูอ่านหนังสือจบ ครูเปิดหนังสือให้เด็กดูภาพพร้อมกับสนทนาซักถามเนื้อเรื่องที่ได้ฟังจากครูอ่าน นำมาเชื่อมโยงกับภาพที่เด็กเห็นจะทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่านมากขึ้น และเป็นการฝึกสมาธิในการฟังให้กับเด็กด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ก่อนอ่านหนังสือให้เด็กฟังครูควรสังเกตความสนใจหนังสือแต่ละเล่มของเด็ก ถ้าเด็กให้ความสนใจหนังสือเล่มนั้นมากครูควรจะนำหนังสือเล่มนั้นมาอ่านให้เด็กฟัง เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของเด็ก เด็กจะได้รับความสนุกสนานในเรื่องราวที่เด็กสนใจและอยากจะอ่านในหนังสือเล่มนั้น

2. ในการจัดเก็บหนังสือทุกครั้งหลังจากที่อ่านเสร็จ เด็กควรจะได้รับการเรียนรู้จากครู โดยครูเป็นผู้จัดเรียงหนังสือเข้าชั้นให้เด็กดูก่อนที่เด็กจะเข้าไปอ่านหนังสือในมุมหนังสือ ควรจะมีชั้นวางหนังสือในตู้เก็บหนังสือโดยเฉพาะเมื่อเริ่มกิจกรรมจึงนำมาให้เด็กอ่านเป็นการสร้างความสนใจต่อหนังสือ ได้สลับเปลี่ยนเรื่องใหม่ หนังสือใหม่โดยเด็กอาจจะนำมาจากบ้านเพื่อนำมาให้

เพื่อนอ่านที่โรงเรียน

3. ระยะเวลาในการทดลองหกลัปดาห์ของพฤติกรรมการใช้หนังสือของกลุ่มทดลอง มีพฤติกรรมที่ใช้หนังสือไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม แสดงว่าการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรม จะต้องมียุทธศาสตร์นานกว่าหกลัปดาห์ จึงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้หนังสือ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการอ่านเพื่อพัฒนาทางด้านการคิด การทำงานกลุ่ม การแก้ปัญหา
2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง โดยใช้กิจกรรมอื่น เช่น เกมการศึกษา
3. ควรมีการวิจัยระยะยาวเพื่อติดตามพฤติกรรมการอ่าน นิยรักการอ่าน การสนใจหนังสือ รักหนังสือของเด็กโดยใช้วิธีการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา ยวนมาลัย. การอ่านเพื่อชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, 2539.
- กานต์มณี ศักดิ์เจริญ. “วิธีอ่านหนังสือและการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง,” ใน การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.
- กล่อมจิตต์ พลายเวช. “วรรณกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาวรรณกรรมและลีลาชีวิตระดับเด็กปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- จินตนา ไบกาชุย. การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สวียาสาส์นจัดพิมพ์, 2534.
- _____. “หนังสือสำหรับเด็ก,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 14. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.
- ชุดิมา สัจจานนท์. หนังสือเพื่อลูก. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2529.
- ชีรวัดณ์ นิเจนตร. สภาพเชิงจิต - สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ณรงค์ ทองปาน. การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู, 2526.
- ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- นลินี บำเรอราช. การอ่านเพื่อชีวิต. เอกสารประกอบการสอนวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยา ลงกรณ์, ปทุมธานี, 2529.
- _____. การศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือของนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทย. สหวิทยาลัยศรีอยุธยา, 2533.
- นิตดา หงษ์วิวัฒน์. อ่านหนังสือให้ลูกฟัง หนทางแห่งความฉลาดของเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงแดด, 2537.
- นิตยา ประพฤติกิจ. การพัฒนาเด็กปฐมวัย. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2536.
- _____. การพัฒนาการอ่านของลูก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2538.
- แนนซี่ ลาร์วิก. คู่มือสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็ก. กรุงเทพฯ : บัตเตอร์ฟลาย, 2533.
- บันลือ พุกกะวัน. แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือการสอน ป.1 และเด็กแรกเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

บันลือ พฤษะวัน. วรรณกรรมกับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

_____. “Congeneric Part Reliability,” วารสารการวัดผลการศึกษา. 34 : 28 - 31 ;

พฤษภาคม - สิงหาคม 2533.

บุษบง ต้นดวงศ์. “แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัย,” แนวคิดและหลักการ
ในการจัดการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ :
2537.

ประเทิน มหาชนธ์. การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.

ประพจน์ อัสวรุฬห์การ. หนังสือและสื่อเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้.
กรมวิชาการ, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

ประมวญ ดิฉินสัน. เมื่อลูกรักได้ครูดี. กรุงเทพฯ : พับลิคบิสเนสพรีน, 2536.

_____. ลูกรักโอกาสทองของวัยขยัน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นอ้อ, 2537.

ประเวศ วะสี. ให้ลูกน้อยเป็นอัจฉริยะด้วยการอ่าน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2539.

ปริศนา ศิริอาษา. เตรียมตัวเตรียมใจก่อนไปโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สุทธาการพิมพ์, 2539.

พรทิพา ทองสว่าง. พัฒนาการทางภาษาของเด็กในระดับคำ. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

พรอนงค์ นิยมคำ. การสร้างนิสัยรักการอ่านให้ลูกน้อย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
แพรวเพื่อนเด็ก, 2538.

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการ
และการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

พูนศรี คัมภีรปรกรณ์. “การเลือกและการใช้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย,” เอกสารการสอน
ชุดวิชาการวรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์. ไขปัญหาการ์ตูนพีเวอร์ : แนวทางการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

- มัลลิกา เอี่ยมละออ. ผลของการเล่าเรื่องต่ออัตราการยืมหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนอนุบาลสามเสน. วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2525. อัดสำเนา.
- เยาวพา เดชะคุปต์. กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์, 2525.
- ราศี ทองสวัสดิ์. “การจัดประสบการณ์เพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย,” ใน เอกสารการสอน
ชุด สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับเด็กปฐมวัยหน่วย 1 - 7 มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหนุตร, 2527.
- _____. หนูน้อยน่ารัก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. “ลักษณะธรรมชาติของเด็กวัยอนุบาล,” พาลูกรักเข้าเรียนวัยอนุบาล.
พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : แพลนพับลิชชิง จำกัด, 2536.
- วิพุธ ไกลวงศ์. “ภาษาไทยในกระแสดการพัฒนให้ทันสมัย : ความมอกงามหรือความวิบัติ,”
หนังสือและสื่อเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. “การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและศึกษาดูงาน,”
เอกสารชุดอบรม. กรุงเทพฯ : 2529.
- _____. การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตุลาคม - ธันวาคม. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ, 2529.
- _____. คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความพร้อมทางการอ่านระดับก่อนประถมศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2533.
- _____. แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2540.
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2538.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยาฝ่ายภาษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แพร่พิทยา, 2519.

สมพร จารุณภู. “หนังสือยุคโลกาภิวัตน์ต้องพัฒนา,” หนังสือและสื่อเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ :
วิชาการ, 2538.

สมพร ปาจรรัตน์. หนังสือกับการอ่านของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
วิทยาลัยครูจันทร์เกษม, 2535.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. “การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยหน่วยที่ 7,” เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและ
แนวคิดทางการศึกษาปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.

สันต์ สิงห์ภักดี. ให้ลูกน้อยเป็นอัจฉริยะด้วยการอ่าน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอบชารบ้าน, 2539.

สุนีย์ ทองศิริประภา. การเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนอนุบาล
ซึ่งได้รับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านต่างกัน. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

สมณฑา พรหมบุญ. “อัจฉริยภาพ ภาษาและการอ่าน,” เอกสารประกอบการอบรมการสร้าง
อัจฉริยภาพในการอ่าน. สมาคมอนุบาลแห่งประเทศไทย, 2539.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. “หลักและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา,” ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชา การวัดและประเมินผล กลุ่มวิชา เตรียมประสบการณ์ หน่วยที่ 1 - 7.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2535.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. แนวทางการวัดและประเมินพัฒนาการความพร้อมของ
เด็กปฐมวัย หน่วยที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.

หรรษา สิลวิเชียร. ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2535.

อรสา กุมารี่ ปุกนุด. “เด็กกับหนังสือ,” ใน เอกสารการสอนชุดพฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 13.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2524.

อารี สันทนต์. “การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา,” ใน เอกสารสัมมนาการศึกษาปฐมวัย
หน่วยที่ 7 มสธ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหมิตร, 2537.

_____. หลักและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 7 มสธ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สหมิตร, 2537.

อุดร วงศ์ทับทิม. การปลูกฝังนิสัยการอ่าน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ณ ฌาน, 2531.

- Blain, Heatherlene. "A Case Study Comparison Between Early Readers and Non-Early Readers," Dissertation Abstracts. 44 : 125 - A ; July, 1983.
- Bruner, Jeromes S. The Process of Education. Harvard University Press Cambridge Massachusetts, 1961.
- Fremming, Bonnie Mack and others. Resources for Creative Teaching in Early Childhood Education. Washington D.C, Harcourt Brace Tovanovich Publishers, 1977. 633p.
- Haris, Larry Allen and Carl Bernard Smith. Reading Instruction. 4 th ed. New York : Macminlian Publishing, n.d.
- Larson, Maryha Lelia. "Selected Parent - Teacher Factors That Influence Reading Selected in the Kindergarten," Dissertation Abstracts International. 39 : 6532-A - 6533-A ; May, 1979.
- Morrow, Lesley Handel. "Home and School Correlates of Early Interest in Literature," Journai of Educational Research. 4 : 221 - 230 ; March - April, 1983.
- Smith, Richard J. and Dale Johnson. Teaching Children to Read. New York : Addison-wesley Publising, 1976.
- Thomson, Barbara Jean. "Perceptions of their Roles and Needs as Related to the Childrens's Reading Development," Dissertation Abstracts International. 42 : 1079-A - 1080-A ; September, 1981.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ

แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง

แผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยครูเป็นตัวอย่างในมุมหนังสือ

จุดประสงค์

1. เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการถนอมหนังสือ
2. เพื่อฝึกการเปิดปิดหนังสือ
3. เพื่อฝึกการหยิบจับหนังสือ
4. เพื่อฝึกการจัดเก็บหนังสือเข้าที่ให้เรียบร้อย
5. เพื่อฝึกการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา
6. เพื่อฝึกมารยาทในการใช้หนังสือ

การดำเนินกิจกรรม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	การจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจ
<u>ขั้นนำ</u> เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนเริ่มกิจกรรมการอ่าน <u>ขั้นดำเนินการทดลอง</u> 1. ให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมในมุมหนังสือวันละ 5 คน ตามรายชื่อที่ครูจัดไว้ 2. เด็กเลือกดูหนังสือได้ตามความสนใจอย่างอิสระ โดยให้หยิบอ่านคนละ 1 เล่ม 3. ครูสาธิตการใช้นั่งหนังสือพร้อมกับอ่านหนังสือให้เด็กฟังโดยเลือกหนังสือจากชั้นมา 1 เล่ม <u>ขั้นสรุป</u> 1. ครูและเด็กสรุปเนื้อหาและสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่าน โดยดูภาพจากหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง 2. ครูและเด็กช่วยกันจัดเก็บหนังสือเข้าชั้น	<u>ขั้นนำ</u> เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนเริ่มกิจกรรมการอ่าน <u>ขั้นดำเนินการทดลอง</u> 1. ให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมในมุมหนังสือวันละ 6 คน ตามรายชื่อที่ครูจัดไว้ 2. เด็กเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านในมุมหนังสืออย่างอิสระ <u>ขั้นสรุป</u> 1. ครูบอกหมดเวลา 2. ให้เด็กช่วยกันเก็บหนังสือเข้าชั้นให้เรียบร้อย

แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง

โรงเรียน

ชั้นอนุบาลปีที่ 2/.....

ឯកសារដើម្បីកំណត់.....

เป็นผู้สังเกตคนที่

วัน เดือน พ.ศ. เวลา กลุ่มที่

[illegible]

พฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง	ลำดับนักเรียนที่สังเกต						
	1	2	3	4	5	6	7
5. การเคลื่อนสายตา							
5.1 เคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวาตามแนวหนังสือ.....							
5.2 มีสมาธิในการอ่านหนังสือ							
5.3 ไม่เอียงคอหรือส่ายหน้าตามบรรทัดของหนังสือ..							
5.4 ไม่ก้มหน้าจนชิดหนังสือ.....							
6. มารยาทการใช้หนังสือ							
6.1 หยิบหนังสือครั้งละเล่ม							
6.2 ไม่ซ่อนหนังสือ.....							
6.3 ไม่แสดงอาการอยากได้น้ำหนังสือของผู้อื่น							
รวมคะแนน							

ภาคผนวก ข.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการจัดกิจกรรมและแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือ
ที่ถูกต้อง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบและแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

1. อาจารย์ราศี ทองสวัสดิ์
อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน กรุงเทพมหานคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ วินโกมินทร์
อาจารย์ภาควิชาอนุบาลศึกษา สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรรณ
3. อาจารย์ศุภกุล เกียรติสุนทร
อาจารย์ภาควิชาอนุบาลศึกษา สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรรณ
4. อาจารย์ขจิตพรรณ ทองคำ
อาจารย์ภาควิชาอนุบาลศึกษา สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
5. อาจารย์บุญเรือน ศรีจันทคำ
อาจารย์สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

ภาคผนวก ค.

รายชื่อหนังสือนิทานที่ใช้ในการทดลอง

1. ไต้งเสียงทอง
2. ลิงน้อยหาแม่
3. ไดโนเสาร์เกร
4. ช้างไทย
5. ตะเพียนไร่บ้าน
6. ลาน้อยผู้บาปบุญา
7. น้ำหวาน น้ำพิษ
8. แมวกับปลาทอง
9. สัญญาของแม่หมี
10. มดน้อย
11. น้ำที่คอยน้ำใจ
12. ตั๊กตาจำอยู่ไหน
13. เจ้าสิงโตสำนักผิด
14. เปิดน้อยหาแม่
15. ผีเสื้อของหนูนิด
16. ผีเสื้อสำนักผิด
17. ไกรทอง
18. เจ้าขุนทองกับวันฟ้าใส
19. กระต่ายน้อยหูตั้ง
20. คุณหมอยีราฟ
21. ลำนำของน้ำผึ้ง
22. ช้างป่าอาภัพ
23. เหยี่ยว ตะกวด ไก่แจ้
24. หมูกลับใจ
25. สิงโตกลับใจ
26. เด็กชายอ่อนกับผีเสื้อ
27. หนูนิดกับนกน้อย
28. มินา
29. ความตะกละของหมาจิ้งจอก
30. นกขุนทองไทย
31. ฉันคือแข่ง
32. กระรอกสามสี
33. จับกับก้อย
34. สัตว์ป่าเลือกผู้แทน
35. ลูกหมีโกหก
36. เมืองคุณยาย
37. ยังไม่สายเกินแก้
38. ลูกเจี๊ยบกลัวผี
39. หยาจกเป็น
40. น้ำผึ้งเป็นเหตุ
41. ใจใจน้อย
42. ผจญภัยในพายุฝน
43. ลูกสัตว์แต่งตัว
44. ลูกโป่งสวรรค์
45. ลุงซ่าไปไหน
46. ฟ้าจำลองร้ายจริง
47. ลูกไก่กับลูกเปิด
48. สวนสวรรค์
49. แม่ช้างใจอารี
50. หมีน้อยกลับใจ
51. แกะเกร
52. สัตว์ป่าน่ารัก

ภาคผนวก ง.

ค่าความเที่ยงตรงของแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง

ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง

พฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง	ค่าดัชนี IOC	หมายเหตุ
1.การถนอมหนังสือ		
1.1 หยิบหนังสืออย่างเบามือ	1.000	
1.2 ไม่วางหนังสือเกะกะ	1.000	
1.3 ไม่ทำหนังสือสกปรก	1.000	
1.4 ไม่นั่งทับหนังสือ	1.000	
1.5 ไม่แย่งหนังสือกัน	1.000	
2.การเปิดปิดหนังสือ		
2.1 ไม่พับม้วนหนังสือ	1.000	
2.2 ไม่เล่นแข่งขันเปิดหนังสือ	0.888	
2.3 เปิดหนังสือเรียงลำดับหน้า	0.888	
3.การหยิบจับหนังสือ		
3.1 หยิบหนังสือเฉพาะเล่มที่ต้องการเล่มเดียว	1.000	
3.2 หยิบจับหนังสือทางสันหนังสือ	0.888	
3.3 ไม่รื้อค้นหนังสือกระจัดกระจาย	0.888	
3.4 จับหนังสืออย่างระมัดระวัง	1.000	
3.5 ไม่ทำหนังสือหล่นจากโต๊ะหรือชั้น	1.000	
4.การจัดเก็บหนังสือ		
4.1 จัดเก็บหนังสือเข้าที่ทุกครั้ง	1.000	
4.2 จัดเก็บหนังสือตามขนาดจากเล่มใหญ่ถึงเล่มเล็ก	1.000	
4.3 คัดเลือกและแยกรูปทรงหนังสือได้ถูกต้อง	1.000	
4.4 ไม่นำหนังสือออกจากมุมหนังสือ	1.000	

ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง

พฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง	ค่าดัชนี IOC	หมายเหตุ
5.การเคลื่อนสายตา		
5.1 เคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวาตามแนวหนังสือ	1.000	
5.2 มีสมาธิในการอ่านหนังสือ	1.000	
5.3 ไม่เอียงคอหรือส่ายหน้าตามบรรทัดของหนังสือ	1.000	
5.4 ไม่ก้มหน้าชิดหนังสือ	1.000	
6.มารยาทการใช้หนังสือ		
6.1 หยิบหนังสือครั้งละเล่ม	1.000	
6.2 ไม่นำหนังสือมาไว้หลายเล่ม	เนื้อหาซ้ำกับข้อ 6.1	ผู้เชี่ยวชาญประเมิน
6.3 ไม่ซ่อนหนังสือ	1.000	
6.4 ไม่แสดงอาการอยากได้น้ำหนังสือของผู้อื่น	1.000	

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางชุมจิรา เลาบุตร
เกิด 28 เมษายน 2494
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 190/2 หมู่ 1 ต.ประชาธิปไตย อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130
ที่ทำงาน โรงเรียนชุมชนวัดบางชัน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
โทร. 9592813

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2511 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเซนต์ยอแซฟท่าแร่ จังหวัดสกลนคร
พ.ศ.2519 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง
วิทยาลัยครูสวนดุสิต
พ.ศ.2524 ค.บ. (คหกรรมศาสตร์)
วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
พ.ศ.2526 ศษ.บ. (การศึกษาปฐมวัย)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ.2542 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.การศึกษาปฐมวัย)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือที่มีต่อพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้อง
ของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ

ของ

ชุมจิรา เลานบุตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

มีนาคม 2542

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัยจากกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับการอ่านตามความสนใจในมุมหนังสือ

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนชายและหญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียนชุมชนวัดบางชัน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างเป็นระบบ จำนวน 40 คน โดยเรียงลำดับจากคะแนนต่ำสุดขึ้นไปแล้วสุ่มแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน รูปแบบการวิจัยเป็นแบบทดลองด้วยการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง การดำเนินการทดลองใช้เวลาทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นในสัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 8 เครื่องมือในการทดสอบมีความเที่ยง 0.96

ผลการศึกษาพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ และกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามความสนใจ มีพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือและการจัดกิจกรรมการอ่านตามความสนใจมีพฤติกรรมการใช้หนังสือก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF READING ENHANCEMENT ACTIVITIES IN BOOK CORNER ON
APPROPRIATE BOOK USING BEHAVIORS OF PRESCHOOL CHILDREN

AN ABSTRACT
BY
CHUMEJIRA LAOHABUT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Early Childhood
at Srinakharinwirot University
March 1999

The purpose of this study was to compare the book using behaviors of preschool children on reading enhancement activities and reading interested activities in the book corner.

Subjects were 40 of second year preschool children of Chum Chon Wat Bangkhan School, who were systematically randomized. Then they were divided equally into the experimental and control groups by observation scores from the lowest scores to the 20th. rank.

The data were analyzed by pretest and posttest design. Subjects were attended eight weeks of reading activities in the book corner of 20 minutes session a day and five days a week. Mean while They were measured before the first week, and often the sixth and eighth week by the Book Using Behaviors Observation Form which was designed by reseacher. The reliability of the test is 0.96.

The results were as follow :

1. The mean score obtained from the test conducted on two groups of preschool children was significant by different at .01 level.
2. The comparative of the mean score of two groups revalued that the experimental group was more effective than the control group with significantly different at .01 level.